National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. ON4
L

DDN 7723120

BSP Stockholm 1988

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 96 (3388) XXXVI aastakäik | Kolmapäeval, 30. detsembril 1987 — Wednesday, December 30, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

„Võitleja" ajaloo-raamatu komitee ja külaliste pilt Tartu College'i kohvikus, kus koguteos „Eesti vabadusvõitlejad Teises Maailmasõjas" ametlikult käiku lasti. Ees vasakult — Enn Salurand, Ilmar Heinsoo, Catherine Dowdall, August Jurs, Endel Lindaja, Elmar Silm. Teine rida — Adar Voode, Laas Leivat, Edward (Piilu) Pihlberg, Meinhard Pihla, August Nõmmik.

Uue ajaloo-raamatu pidulik vastuvõtt

Reedel, 18. detsembril toimus Tartu College'i kohviku ruumides pidulik kokkutulek uue eestikeelse ajalooraamatu „sisse õnnistamikeks". Kohal oli peale „Võitleja" ajaloo-raamatu komitee liikmete veel tosinaid kutsutud külalisi ja ka muid raamatu saamislooga seotud tegelasi. Peeti kõnesid, võeti sõna ja jagati laiali raamatuid — tiitliga „Eesti vabadusvõitlejad Teises Maailmasõjas".

Raamat on 621 numereeritud leheküljega ja hulga pildimaterjaliga teos, sini-must-valges värviskeemis pehmete kaantega, Eesti Vabadusristi südamikus kujutatud mõõga-käe ja E-tähega esikaanel. Koostaja nimeks — August Jurs, väljaandaks — Sihtasutus „Võitleja" Raamatu Toimkond. Trükitud „New Horizons" programmi poolt annetatud rahade abil.

Raamatu toimkonda kuuluvad, algleheküIgedel ära tootud pildi ja nimekirja järgi, järgmised isikud: Endel Lindaja, August Nõmmik, August Jurs, Endel Reinas, Enn Salurand, Adar Voode, Edward Pihlberg, Härm Kore, Meinhard Pihlak, Elmar Silm. Pildilt puudub äsja manalasse varisenud Evald Tutsu.

Eessõnas on ka ingliskeelne pühendus „Uute Horisontide" programmile Tervishoiu-Ministeeriumi raames ja tänu nii minister Jake Epp'ile kui ka administraator Catherine Dowall'ile, kes muuseas ise kohal viibis.

Raamatul on nii eesti-kui ingliskeelne eessõna, mis selgitab poliitilist olukorda Eestis II maailmasõja aegu. Samuti on raamatu lõpus nimede-register ja ettetellijate-nimistu, kes pidavat postiga saama oma raamatud lähima aja vältel — ning kõvade kaantega. Raamat on jagatud, sisukorra järgi, kaheksasse osasse — iga osa kirjeldab meie II maailmasõjaaegse vabadusvõitluse eri-aspekti.

Niisiis: I osa — Metsavendlus-Omakaitse; II osa — Idapataljonid; III osa — Politseipataljonid; IV osa — Piirikaitse Rügemendid; V osa — Eesti Leegion; VI osa — Eesti Brigaad — Diviis; VII osa — Eriüksused. Raamat on illustreeritud pr. A. Karro, Elmar Silma ja Gunnar Neeme poolt. Ladujaiks olid Edward Pihlberg ja pr. Endla Kannel. Korrektuuri lugenud (kuigi seda kaanel ei seisa, kuid seda mainiti tseremoonial) Enn Salurand, kes kinnitas, et ta on raamatu kaks korda otsast lõpuni „läbi töötanud".

Tseremoonia juurde tagasi minnes — selle avas raamatu-toimkonna sekretär Endel Lindaja, kes mõne sõnaga selgitas raamatu saamiselugu ja tutvustas koosolijaile „New Horizons" programmi administraatorit pr. Catherine Dowdall'i. Et koosviibimisel kostvad kõlavad sõnad pr. Dowdall'ile täiesti arusaamatuks ei jääks, oli ta pandud EV. aukonsuli hr. Ilmar Heinsoo kõrvale istuma, kes talle aeg-ajalt tõlkis mis saalis juhtus. Ka oli vähemalt osa sõnavõtte ingliskeelsed.

Seda tegi järgmiseks komitee esimees August Jurs, kes kõneles mõlemis „kohalikus" keeles. Ta kirjeldas raskusi materjalide saamisel, mida just väga ohtralt sisse ei tulnud. Ta andis ka ülevaate raamatu sisu jaotusest.

Siis sai uuesti sõna sekretär Lindaja, kes esitles üht kaastöö-

(Järg lk. 12)

„Valgete laikude" täitmisel

N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee peasekretäri Mihhail Gorbatshovi nn. avalikustamise (glasnost) poliitika raamides on teatavasti päevakorrale kerkinud ka N. Liidu ajaloo ümbertöötamise ja -kirjutamise kavatsused, mis peaksid ametliku informatsiooni kohaselt katma ka N. Liidu koosseisu kuuluvate „vabariikide" ajalooraamatutes kõik senised tühjaks jäetud või valeandmetega täidetud leheküljed — „valged laigud". Okupeeritud Eesti ajakirjanduses on nende laikude täitmise kohta üsna rohkesti sõna võetud ning esitatud seisukohtadest võib järeldada, et barbaarsete küüditamisoperatsioonide käsitamine valmistab kommunustlikele võimudele silmatorkavalt palju peavalu.

Üllatuslikult ilmus nüüd küüditamiste kohta okupeeritud Eesti kultuuriministeeriumi ja loominguliste liitude häälekandjas „Sirp ja Vasaras" pikk ja ulatuslik peaaegu kahe lehekülje pikkune artikkel, mis kandis pealkirja „Mõnede lünkade täiteks". Artikkel ilmus 27. novembril („Sirp ja Vasar" nr. 48) ning selle autoriks on Evald Laasi. Kuna artikkel käsitab ja analüüsib Gorbatshovi avalikustamise poliitikast väljudes võrdlemisi põhjalikult ja mõneti isegi üllatuslikult kritiseerivalt 1941. ja 1949. aastate küüditamisi ja nende järeldusi, siis anname selle „Vaba Eestlase" järgmistes numbrites edasi muutmatult ja originaalsel kujul koos omapoolsete kommentaaridega.

Afgaanid protestisid Torontos

Üle tuhande afgaani marssis 27. detsembril Toronto tänavail, protestimaks Nõukogude vägede invasiooni 8 aastat tagasi. Pealejõuluseid odavmüüke otsivad kodanikud silmitsesid uudishimulikult plakateidkandvaid marssijaid, kelle seas oli ka hulgaliselt naisi ja lapsi. Demonstrandid peatusid Raekojaplatsil, kus nad põletasid N. Liidu lipu. „Surm punaarmeele" ja „lapsetapjad!" kõlasid loosungid. Teatavasti hinnatakse Afganistanis surmasaanud tsiviilisikute arvu rohkem kui miljonile. Viis miljonit afgaani on põgenenud üle piiri ja elab nüüd eksiilis, kas Pakistanis või Pärsias.

Oma sõnavõtus ütles „Afgan Association of Ontario" esindaja Shafiq Jasar, et Afganistanis pole mingit glasnosti, on ainult viletsus, rõhumine ja genotsiid. (Vaata artiklit Afganistani sõja kohta lk 3).

EELK Peetri koguduse nõukogu korraldusel
pühapäeval, 10. jaan. pärast jumalateenistust

Segaeeskavaga kolme-kuningapäeva pealelõuna

Esinevad Ritmika võimlejad, Cantate Domino koor, Martin Kiik klaveril, alt Estra Väli-Toompuu, duett Arvo ja Moonika Medri, Tiina Kiik akordionil

KOHVILAUD — LOTERII

Sissepääs $7.00

Eesti Ohvitseridekogu Kanadas
korraldusel Tartu College'i kohviku ruumides
reedel, 15. jaan. 1988 algusega kell 19.00

Aasta-vahetuse koosviibimine

kuhu on palutud KOGU liikmed daamidega ja külalistega

Soe õhtusöök veiniga. Meelelahutuslik osa koos tantsuga

Osavõtt $25.00 isikult. Registreerida KOGU laekur Elmar Silmale, tel. 486-6683 kuni 12. jaan. 1988. **EOK juhatus**

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1988. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht.

— Tellige „VABA EESTLAST"! (Tellimiskupong lk. 11)

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

TELEFONID: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) **733-4551** avatud esmaspäevast reedeni 9-3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $63.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $19.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $117.—, $63.50, $33.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $85.—, poolaastas $46.— ja veerandaastas $25.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $121.—, $65.—, $34.—, mujal välismaal $147.—, $78.—, $42.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $7.00.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Lehekülgi 1987. aastast

Igal aastavahetusel, kui uks eelmise aasta järele sulgub ja uus aasta algab, heidame põgusa pilgu tagasi möödunud aastale ja vaatame, mida ta meile kaasa tõi ja mida ta meile uut aastat alustades järele jättis. Loomulikult on ühe ajaleheartikli ruum selleks liiga piiratud ja kokkusurutud, et peatuda kõigi suuremate 1987. aasta sündmuste juures: meie ei saa käsitama hakata suuri õnnetusi, looduskatastroofe, eelmiselt aastalt uude aastase ülekantud suuremaid sõdasid Afganistanis, Lähis-Idas, Angoolas ja Nikaraaguas, börsikrahhi ja teisi rahvusvahelisi majanduslikke keerdkäike ning meie asukohamaa ja meie endi kõiki pakitsevaid probleeme, kuid katsume siiski lühidalt vaadelda maailma sündmuste käiku kolme praeguse suurvõimu — Ameerika Ühendriikide, N. Liidu ja Hiina vaatevinklist, mis heidavad oma pika varju ka meie kodumaale.

Tegelikult mängisid möödunud aastal maailma politilisel areenil silmatorkavat osa ainult kaks suurvõimu — Ühendriigid ja N. Liit kuna Hiina jäi suurte probleemide lahendamisel rohkem kõrvaltvaatajaks. Hiina tähtsast osast möödunud aasta maailmasündmuste kujundamisel, eriti N. Liidu sise- ja välispoliitika mõjutamisel, ei saa siiski vaikides mööda minna, kuna Hiina oma liberaalse marksistlikult liinilt kõrvale kalduva majanduspoliitikaga on inspiratsiooniks ka Gorbatshovi uutmise poliitikale N. Liidus ning sunnib kõhklevaid venelasi astuma majanduslikul ja poliitilisel alal samme, mida nad Hiina Mao Zedongi poliitika kammitsaisse jäädes tõenäoliselt kunagi poleks teinud.

1987. aasta oli kahtlemata N. Liidu kommunistliku partei peasekretäri Mihhail Gorbatshovi aastaks, kuna ta ei äratanud oma avalikustamise (glasnost) ja ümberorganiseerimise (perestroika) poliitikaga keskendatud tähelepanu mitte ainult N. Liidus, vaid oskas neid uusi suundi populariseerida ja suupäraselt reklaamida ka läänemaailmas, millega ta tõstis oma populaarsust nii Lääne-Euroopas kui ka ülemeremaades. Nendele sisepoliitilistele võtetele — põhilisteks reformideks ei saa neid kuidagi nimetada — liitus agressiivne välispoliitika, millele läänemaailma ajakirjandus andis paiguti ilma kriitikata igakülgse toetuse. Gorbatshovi läänemaailmade massidele suunatud manöövrid relvastuse vähendamiseks reklaamiti lääne massiteabevahendite poolt suureks värviliseks seebimulliks, mille särast astus demokraatlike riikide ajakirjanike ja ajakirjanduse vabaduse tõhusal toetusel Washingtonis möödunud detsembris toimunud kahe suure kohtamisel siinsete masside ette ,,suur riigimees'' ja miljonite võlur Mihhail Gorbatshov.

Reaganil ei olnud Gorbatshovi glasnostile midagi vastu panna, kuna Ühendriikides, nagu kõigis teistes läänes demokraatlikes riikides, naudib rahvas juba ammu sõna- ja trükivabadust. Tal polnud isegi võimalik hoobelda perestroika'ga kuna Ühendriikides on majandus alati tegutsenud isetegevuse, endaalgatuse ja eraomanduse printsiipidel. Washingtonis Gorbatshoviga kohates pidi Reagan opereerima ainult õnnetu müstilise Iraan-contra afääri taustal, mille ameerika ja teiste läänеriikide ajakirjandus oli osanud suureks skandaaliks puhuda samal ajal kui ta Gorbatshovi ülistas ja kiitis ning tema populariseerimiseks isegi televisiooniekraanidel temaga intervjuusid avaldas, mis andsid esitatud küsimustele peamiselt ainult põiklevad ja möödahiilivaid vastuseid, kuid milledest nähtavasti piisas lääne massidele puru silma puistamiseks.

Vaatamata Gorbatshovi suurtele lubadustele ja ülesreklaamitud kompromissitahtele ei jõutud Washingtonis toimunud läbirääkimistel kaugemale kui kirjutati ainult alla juba varem detailides väljatöötatud kokkuleppele keskmaarakettide likvideerimiseks. Gorbatshovile olid juba ammutuntud standard vastused valmis Reagani poolt üles tõstetud teistele küsimustele. Kuidas on lood inimõiguste rakendamise küsimusega N. Liidus? See on meie asi, vastas Gorbatshov. Kas N. Liit kavatseb välja viia oma okupatsiooniväed Afganistanist ja lõpetada sõjalise abiandmist Nikaraagua marksistlikule rezhiimile? Lõpetage Afganistanis abi andmine võitlevatele antikommunistidele ja Nikaraagua contradele, siis vaatame, mis me saame teha, oli Kremli võimumehe vastus. Nii ei suutnud Reagan Gorbatshovi mõtteid konstruktiivse lahenduse leidmiseks kuidagi liikuma panna ning maailm läheb uude aastasse mitme N. Liidu toetusel ja algatussel toimuva hävitava sõjaga.

Kui Gorbatshov oma uutmise ja agressiivse välispoliitikaga on läänemaailmas suutnud palju päid segi ajada, siis võib ka ütelda, et tema reformide järele lõhnavad kuid praktiliselt rakendamata majanduslikud ideed ning paljureklaamitud avalikustamise poliitika on tekitanud märgatavaid segadusi ka N. Liidus ja Venemaa külge vägivaldselt liidetud Eestis. Eriti torkas see silma möödunud augustis Tallinnas korraldatud Molotov-Ribbentropi pakti demonstratsiooni ajal, kus kõnelejad said tsensuuri ajutisel puudumisel erakordselt palju ära ütelda eesti rahvale tehtud ülekohtu selgitamiseks. Tundub, et Hirvepargis toimunud demonstratsiooni järelkajad ei ole hääbunud ning kajastuvad lakkamatult ka okupeeritud Eesti ajakirjanduses, kus on hakatud isegi 1941. ja 1949. aastal toimunud eesti rahva küüditamisoperatsioone kirjeldama ja kritiseerima. Loomulikult toimub see kõik kindlaksmääratud vaatevinklist, mis katsub kommunistlikku parteid kõigest süüst puhtaks pesta ja süüd üksikute isikute, peamiselt Stalini, kaela veeretada. Kui kaugele selle ,,avalikustamisega'' minnakse ja millega see kõik lõpeb, peaks selguma algava aasta kestel.

Me vaatlesime ainult mõningaid lehekülgi möödunud aasta raamatust, kuid need on leheküljed, milledel toodud sündmused ja isikud kõige mõjuvamalt ka 1988. aastat peaksid mõjutama. Need sündmused on varjatud praegu tuleviku tumeda liniku taha, kuid prantslased suvatsesid sel puhul ütelda ,,Qui vivra, verra'' (kes elab, see näeb).

K.A.

,,Kodumaa'' õiendab ,,Vaba Eestlast''

Ajaleht ,,Kodumaa'' 25. novembri numbris vastab välislugeja (K.L. Torontost) küsimusele, kelle jaoks on Pärnu sanatoorium ,,Tervis''? Endine Pärnu elanik V. Kalep olevat ,,Vaba Eestlase'' teatel ütelnud, et see on parteimeeste ja valitsusejuhtide raviasutus. ,,Kodumaa'' ütleb, et ,,Tervis'' on põllumajandustöötajate sanatoorium ja selle 300-st kohast on ainult 26 varatud mitmesuguste muude tegelaste järelravi jaoks. Pole mingit põhjust praegu selles kahelda.

Samal ajal kirjutab üks tänavu sügisel Pärnu sanatooriumis järelravil olnud patsient, et temal näkkas, kuna raviarst ja õde olid eestlased. Seal on peaaegu kõik teenindav personal venelased ja vähesed neist pursivad eesti keelt. Sanatoorium on üleliiduline ja sinna tuleb rahvast igast kandist — küll Siberist ja Hiina piiri äärest. Tema sealviibimise ajal oli seal üks eestlane 30 venelase kohta. Selles teates ei ole ka põhjust kahelda ja nii jääb ikkagi küsimus, et kelle jaoks on Pärnu sanatoorium ,,Tervis''?

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat
„VABA EESTLAST"
— sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

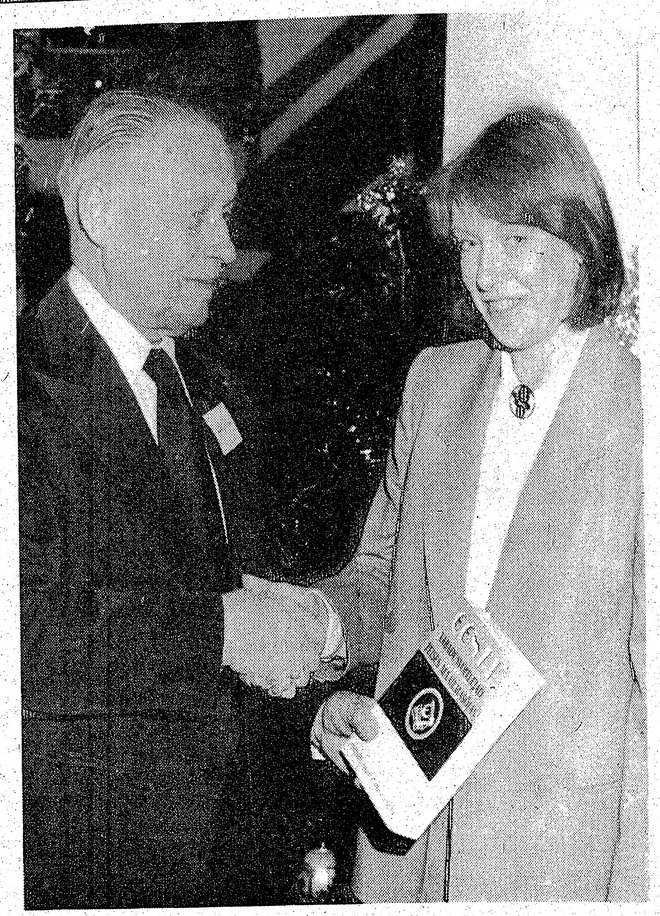

Raamatu koostaja August Jurs annab raamatu ,,Eesti vabadusvõitlejad Teises Maailmasõjas'' üle ,,New Horizons'' programmi esindajale Catherine Dowdall'ile.

Küüditamine ,,eksitus''

Partei kutsub üles talusid taasasutama

,,Uutmise'' üheks uueks ilminguks on propaganda talude taasasutamiseks, et saavutada efektiivsemat põllumajandust. Nii siis on päästerõngaks seesama talu, *mida nelja* aastakümne eest loeti kõige kurja juureks ja mille vastu võideldi massküüditamistega ning varanduste natsionaliseerimisega. Sealt peale ei ole eesti põllumajandus, mis iseseisvuse ajal rahvast toitis ja võimaldas eksportigi, enam funktsioneerinud.

Eesti põllumajandus viidi ,,nõukogude tasemele''. Nüüd siis on perestroika tegijad äkki avastanud, et tegemist oli suure veaga ja ,,eksimusega'': nüüd leitakse, et talu on see õige majapidamise vorm.

Raadios ja televisioonis selgitatakse talupidamise vormi eesrindlikkust ja soovitatakse soojalt seda võimalust kasutada. Olevat võimalik oma majapidamise ehitamiseks saada kuni 20 000 rubla krediiti poole sajandi peale, 4000 rubla vajalike abihoonete ehitamiseks ja loomade ning lindude muretsemiseks, mis kustutakse kümne aasta pärast. Mõlemal juhul algab krediidi kustutamine alles kolmandast talupidamise aastast peale. Ja siis lubatakse veel 1000 rubla talus vajalike väikemasinate ja mehhanismide muretsemiseks kolme aasta peale.

Propaganda oma talude võtmiseks kajastub ka rajooniajalehtedes. Nii kirjutab näiteks Haapsalu rajooni parteisekretär Arder Väli:

,,Selge on see, et niisuguse majapidamise soetanud enam ühistööst osa ei võta, kuid jäävad siiski majandite kollektiivseiks liikmeiks. Majandiga (loe: kolhoosiga, toim.) on neil sõlmitud kahepoolne leping, kus mõlemapoolsete kohustuste-õiguste hulgas on ära toodud, et majand kindlustab oma tööajaile haigus-ja vanadustoetuse. . . Ettevõtlikku inimest ei tohi enam keegi kunagi sotsialismile võõraks nähtuseks pidada. Maa vajab Vargamäe Andreseid. Usun, et nii maal kui linnas on inimesi, kes on huvitatud niisugusest talu tüüpi majapidamisest''.

Muidugi ei nimetata talude loomist kuidagiviisi eramajanduseks, see on peidetud kolhoosilepingu taha, pealegi jääb maa endiselt kolhoosile ja talupidaja on vaid selle ajutine kasutaja. Partei loodab aga, et eesti talupidajad siiski hakkavad taas rabama, nagu seda tegid esivanemad ja vanemad.

Tuleb aga meenutada, et kohe pärast okupeerimist lubati ,,maatameestele'' maad ja kui see jagamine oli toimunud, võeti see maa kolhoseerimisel taas kiiresti ära nagu vanad taludki, millede omanikud kuulutati ,,kulakuteks'' ja viidi märtsiküüditamisel aastal 1959 Siberisse. Tegevus, mida alles hiljuti ,,kui hädavajalikku'' kaitses akadeemik Gustav Naan. Kõige selle taustal on muidugi küsitav, kui palju eesti põllupidajate võsudest julgevad usaldada partei uut pakkumist.

EPL

Nr. 96

Kommentaar

Kabul mob
16-aastaseid

Sõda Afganistanis
Viimastel nädalatel on
poiste ,,mobiliseerimisi''
na koolide ette ja isegi tu
ed kuni 16 eluaastani (1
javäkke võetakse.

Selline värbamismeetod o
justanud massilisi deserteer
kus noored afgaanid nii k
sõjajõududest põgenevad
võimalik, tihti oma relvi ja
tust kaasa võttes.

Hinnates 1987. aastal toi
lahinguid ja kokkupõrkeid.
üks kõrgem USA kaitsemi
riumi ameti-isik, et esmak
on vabadusvõitlejad olnud
lised oma vallutatud alas
säilitama. On peetud o
rindelahinguid Nõuk
vägede vastu ja nende peale
peatatud. Poliitilisel rindel
tataksc marksismi-vastaste
sioonide omavahelisi kok
peid üldjuhi valimise k
Novembrikuul oli Washi
läbirääkimistel Mulavi
Khanis, kes esindas viit v
võitlejate rühmitust (ka
gruppide esindajad olid ta
— ilmselt ei usaldanud n
täielikult). Khanis käis au
president Reagani juure
talle lubati edasist sõjalist
janduslikku toetust.

Vaatamata talve algusele
võitlused edasi. Eriti äge
need Kabuli ja Kandahari
kondades. Mudzhahiidid
vutanud mitmeid kohalik
ja nende moraal olevat kõ

N. Liidule on möödunu
olnud pettumusrikas. Nad
duvalt püüdnud mudz
nende mägikindlustest vä
või vähemalt nende järe
katkestada. Edu aga o
vähene ning ainult ajutin
linnadest ei ole valitsusväg
nende liitlastel venelast
nestunud ,,mässulisi'' t
välja tõrjuda, nagu
võitlused näitavad.

Sõjaliselt on möödunu
aeg'' seega olnud väga
tiivne. Eriti pettunud on

Interac

KAS
TORONTO
ARVET ÜL

Nüüd on või
kaudu raha v
Ühispanga ar
kassadest üle

Informatsio

TORONTO EE
958 Broadview A
Toronto, Ontario

Jurs annab raamatu „Eesti masõjas“ üle „New Horizons“ ine Dowdall'ile.

„eksitus“

sid taasasutama

lminguks on propaganda talude a efektiivsemat põllumajandust. seesama talu, mida nelja kurja juureks ja mille vastu ning varanduste natsionaliseeri- i põllumajandus, mis iseseisvuse aldas eksportigi, enam funkt-

des. Nii kirjutab näiteks Haapsalu rajooni parteisekretär Arder Väli:

„Selge on see, et niisuguse majapidamise soetanud enam ühistööst osa ei võta, kuid jäävad siiski majandite kollektiivseiks liikmeiks. Majandiga (loe: kolhoosiga, toim.) on neil sõlmitud kahepoolne leping, kus mõlemapoolsete kohustuste-õiguste hulgas on ära toodud, et majand kindlustab oma tööajaile haigus-ja vanadustoetuse. . . Ettevõtlikku inimest ei tohi enam keegi kunagi sotsialismile võõraks nähtuseks pidada. Maa vajab Vargamäe And reseid. Usun, et nii maal kui linnas on inimesi, kes on huvitatud niisugusest talu tüüpi majapidamisest“.

Muidugi ei nimetata talude loomist kuidagiviisi eramajanduseks, see on peidetud kolhoosilepingu taha, pealegi jääb maa endiselt kolhoosile ja talupidaja on vaid selle ajutine kasutaja. Partei loodab aga, et eesti talupidajad siiski hakkavad taas rabama, nagu seda tegid esivanemad ja vanemad.

Tuleb aga meenutada, et kohe pärast okupeerimist lubati „maatameestele“ maad ja kui see jagamine oli toimunud, võeti see maa kolhoseerimisel taas kiiresti ära nagu vanad taludki, millede omanikud kuulutati „kulakuteks“ ja viidi märtsiküüditamisel aastal 1959 Siberisse. Tegevus, mida alles hiljuti „kui hädavajalikku“ kaitses akadeemik Gustav Naan. Kõige selle taustal on muidugi küsitav, kui palju eesti põllupidajate võsudest julgevad usaldada partei uut pakkumist.

EPL

Kommentaarid

Kabul mobiliseerib 16-aastaseid

Sõda Afganistanis läheb Kabuli valitsusele halvasti. Viimastel nädalatel on toimunud noorte, kuni 16-aastaste poiste „mobiliseerimisi“, kus sõjaväe-veokid aetakse pealinna koolide ette ja isegi turuplatsidele, kust siis kõik noormehed kuni 16 eluaastani (16-aastased kaasa arvatud) vägisi sõjaväkke võetakse.

Selline värbamismeetod on põhjustanud massilisi deserteerumisi, kus noored afgaanid nii kiiresti sõjajõududest põgenevad kui võimalik, tihti oma relvi ja varustust kaasa võttes.

Hinnates 1987. aastal toimunud lahinguid ja kokkupõrkeid, ütleb üks kõrgem USA kaitseministeeriumi ameti-isik, et esmakordselt on vabadusvõitlejad olnud võimelised oma vallutatud alasid ka säilitama. On peetud otseseid rindelahinguid Nõukogude vägede vastu ja nende pealetungid peatatud. Poliitilisel rindel tervitatakse marksismi-vastaste fraktsioonide omavahelisi kokkuleppeid üldjuhi valimise katsetel. Novembrikuul oli Washingtonis läbirääkimistel Mulavi Junis Khanis, kes esindas viit vabadusvõitlejate rühmitust (ka nende gruppide esindajad olid tal kaasas — ilmselt ei usaldanud nad teda täielikult). Khanis käis audientsil president Reagani juures ning talle lubati edasist sõjalist ja majanduslikku toetust.

Vaatamata talve algusele käivad võitlused edasi. Eriti ägedad on need Kabuli ja Kandahari ümbruskondades. Mudzhahiidid on saavutanud mitmeid kohalikke võite ja nende moraal olevat kõrge.

N. Liidule on möödunud aasta olnud pettumusrikas. Nad on korduvalt püüdnud mudzhahiide nende mägikindlustest välja lüüa või vähemalt nende järelveoteid katkestada. Edu aga on olnud vähene ning ainult ajutine. Isegi linnadest ei ole valitsusvägedel (ja nende liitlastel venelastel) õnnestunud „mässulisi“ täielikult välja tõrjuda, nagu äsjased võitlused näitavad.

Sõjaliselt on möödunud „hooaeg“ seega olnud väga ebaefektiivne. Eriti pettunud on nõukogudelased Afganistani „armees“, kus tihti terved üksused koos relvadega vabadusvõitlejate poole üle lähevad. USA vaatlejad väidavad, et selliste deserteerumiste põhjuseks on venelaste ebaõnnestunud poliitika.

Nende poolt üles seatud nukuvalitsus, kus korduvalt juhte on vahetatud, ei ole afgaanide silmis seaduslik Afganistani valitsus. Endine julgeoleku-kindral, Moskvas välja õpetatud Nadzhibulla (hüüdnimega „Härg“), kes praegu Kabuli kommunistlikku valitsust juhatab ja oma kõnedes Allah'i hüüab, ei anna „mässuliste“ meelest riigimehe mõõtu välja. Ta on ja jääb venelaste hüpiknukuks ja teda ei võeta tõsiselt. Sest kes teab, kellega ta juba homme asendatakse?

Reagani administratsiooni eksperdid usuvad, et N. Liidu sihiks Afganistanis on ikka veel nuku-valitsuse pukishoidmine, kes täpselt Moskva käske täidaks. Ainult jatkuva poliitilise ja sõjalise surve mõjul, ütlevad USA vastava-alased ameti-isikud, on võimalik et Moskva oma sõjalise avantüüri katkestab ja mingi „nägu-päästva“ formeli abil koju tagasi läheb. Praegu on selleks „koalitsioonivalitsus“, kus kommunistidel oleks võtmepositsioonid — millega aga vabadusvõitlejad üldsegi nõus ei ole. Ka nõuavad Mudzhahiidid otseseid läbirääkimisi venelastega, mida need seni ei ole nõustunud tegema.

A. T.

„VABA EESTLANE“
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Interac Plus System CU Automatic Teller

KASUTAGE OMA TORONTO EESTI ÜHISPANGA ARVET ÜLE KANADA JA USA!

Nüüd on võimalik CUCARD rahakaardi kaudu raha välja võtta Teie Toronto Eesti Ühispanga arvelt ülalnimetatud automaatkassadest üle Kanada ja USA.

Informatsiooniks helistage 465-4659

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Avenue
Toronto, Ontario M4K 2R6
Credit Union

Mudzhahiidid oma Kalashnikovide ja RPD 7 tankirusikatega. Üks mees (ilma turbanita) kannab Lääne-Saksa Heckler & Koch automaatpüssi, millega Pärsia armee on varustatud. Riietuse järgi otsustades on tegemist ärahüpanud pärslasega.

„Afganistani kangelaseepos“

Selle pealkirja all kirjutab läti päritolu zhurnalist Atis Lejins, kes töötab Rootsi Rahvusvaheliste Küsimuste Instituudis (Institute for International Affairs) oma hiljutisest avastusreisist Afganistani. 43-aastane endine USA dessantväelane ja Kalifornia ülikooli lõpetanud ajaloolane viibis seal mitmed kuud, olles riietatud turbanisse ja mudzhahiidide rõivastusse ning kandes kaasas oma kaamerate kõrval veel Kalashnikòvi automaatpüssi. Toome alljärgnevalt tema loost kokkuvõtte ja mõningad episoodid.

„Sõidan pick-up auto tagakastis mööda külavaheteesid — teekond Peshawarist (Pakistanis) piirile võtab terve päeva. Läheme üle piiri Teri Mangali küla juures. Külatänavatel põlevad ähmased petrooleumi-laternad, eemalt kostab raskekuulipildujate tärinat. Mägede suunas on näha leekkuulide tuliradu ja vahetevahel kostab tankirusikate mürtsatusi. On siis käimas lahing? Ei, seletatakse mulle, mudzhahiidid ainult proovivad piirist üle minnes oma relvi . . .

Hobused hirnuvad, eeslid karjuvad, idamaine muusika vingub kassettidelt ja igalpool on kuni põlvini-ulatuv muda. Ronime üles mööda teemaja kõikuvaid trepiastmeid ja heidame põrandale magama. Moslemid tõusevad enne päikesesõusu, et Meka poole palvetada.

Kui ma ärkan, ei suuda ma oma silmi uskuda — tuba on täis relvastatud mehi! Teel siia ei olnud meil kellelgi relvi, ainult mõned labidad ja kirkad. Nüüd puhastatakse usinalt Kalashnikove, tankirusikaid ja kergekuulipildujaid!

Autor Atins Lejins mudzhahiidide riietuses Kolangori provintsis Afganistanis (vasakul). Tema kõrval mudzhahiidide komandör Tahel Shirzad.

Me ei lahku enne kui kell 15.00, seepärast on mul aega tutvusi sõlmida. Mul on kaasas umbes 10 lehekülge pärsia-keelseid fraase, kuna meie grupi liikmed on omavahel võimelised umbes 50 ingliskeelset sõna kokku purssima. Parteijuhid Peshawaris kõik rääkisid head inglise keelt — kuid need poisid siin? Kas peavad nad mind spiooniks, kui ütlen neile, et olen lätlane? Sest lätlasi võitleb ju ka „teisel pool“.

Joonistan maakaardi paberitükile ja näitan neile, kus asuvad Eesti, Läti ja Leedu. Siis märgin ära Moskva, tõmmates noole Baltimaade suunas. Panen oma päka peale Balti riikidele ja ütlen; „Shuravi“, mis tähendab „venelased“. Mõned saavad aru ja noogutavad — nad teavad, mis juhtus, sest Hitler ja Stalin ei ole neile tundmatud suurused. Nad küsivad: „Kas teil oli Balti mudzhahiide?“

„Bale,“ ütlen mina — see tähendab, jah oli. Näitan neile seitset sõrme, mis tähendavad seitsmeaastast partisanisõda. Siis ütlen: „Mudzhahidiin shahid,“ mis tähendab, nad surid märtrisurma. Sellest nad saavad aru. Meie silmad kohtuvad — see „hingede kontakt“ on midagi, mida ma Läänes ei ole tajunud. Ma näen nende silmis ka midagi muud — küsimust, et kas neid tabab sama saatus?

Ütlen nüüd, et olen lätlane, et minu onu oli „shahid“ — ta küüditati juba esimese vene okupatsiooni ajal, 1940. Räägin neile ka, et mina ja mu perekond oleme põgenikud. Nad avaldavad mulle kaastunnet. Oleme nüüd sõbrad — otse vennad!“

Nii kirjeldab Lejins oma vastuvõttu Afganistanis. Ta jutustab, kuidas ka talle Kalashnikov kätte antakse ja kuidas ta mudzhahiididega koos teele läheb, ikka ülesmäge ja alla, nii et ta kopsud tahavad lõhkeda. Alguses veab neid traktor järelvankris, aga siis peavad nad jalgsi minema — läbi hävinud külade, mööda mahajäetud ja osalt põletatud viljaväljadest. Siis satuvad vad venelaste kahuritule alla ja peavad end kaljupragudes peitma. Tihti liigutakse edasi hämaruses, kus venelaste binoklid neid ei leia. Kesköösel asutakse laagrisse — selleks on kindlustatud mäeküljed ja nende sees asuvad koopad.

Nad istuvad punkris ja üks Lejinsi kaaslastest jutustab uutele, kohalikele mudzhahiididele Baltimaade saatusest. Lejins kuuleb Eesti, Läti ja Leedu nimetusi. Nüüd nimetatakse ka Rootsit, kus Lejins praegu elab. Rootsi saadab Afganistani arstimeid ja muud meditsiiniabi. Mudzhahiidid on selle eest tänulikud, kuid nad ei saa aru, miks Rootsi neile relvi ei saada. Lejins ütleb, et tal on raske seda seletada, sest ta ei tea ju isegi põhjust. Rootsi andis relvi Soomele, kui see maa N. Liidu vastu võitles, kuigi väga vaikselt ja salaja. Nüüd annavad nad abi Aafrika mustadele nende vabadusliikumise toetuseks; miks mitte Afganistani vabadusvõitlejaile? Mudzhahiidid ei saa aru abstraktsest mõistest „neutraal-

(Järg lk. 4)

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendipärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

„Afganistani kangelaseepos“

(Algus lk. 3)

sus“. Püüan neile seletada, et kuna Balti riigid on ära neelatud ja soome „neutraliseeritud“, on venelased Rootsile palju lähemal. Nõukogude allveelaevad sõidavad ringi Rootsi rannavetes ja võibolla rootslased kardavad anda relvi N. Liidu vaenlastele. Nad küsivad: „Kas Rootsi andis relvi Balti mudzhahiididele?“ Pean vastama: „Ei“.

Enam nad ei küsi, heidame magama. Asi on selge — rootslased on arad.“

Järgmisel päeval näeb Lejins mudzhahiidide õhutõrjet, mis koosneb vene ja hiina raskekuulipildujatest. Toetuspunkti komandör on ühe silmaga — ta olevat teise kaotanud üle piiri, Tadzhikstanis, N. Liidu pinnal, kuhu ta on rünnakuid juhatanud. Minnakse edasi. Mõnes külas on alles „teemajad“, kus saab osta teed, leiba ja riisi. Eeslid, laetud relvade ja laskemoonaga, jõuavad neile järele. Kohatakse kaamelikaravane, mis kannavad toiduvarustust. Üks neist on mudzhahiidi komando all, kes oskab inglise keelt. Ta küsib Lejinsilt, kust ta tuleb. „Rootsist“, vastab see.

Mees tänab Lejinsit Afganistani vabadusvõitlejaile appi tulemise eest, siis jatkab oma teekonda Pakistani poole — uue varustuslaadungi järele. Ta nimi on Nadzhibur ja ta oli enne sõda insener.

Jõutakse Surhabi orgu, kus kohatakse paljusid põgenikke — need on Mazar-i-Sharifist, N. Liidu piirialalt. Suurem osa põgenikke kõnnib jalgsi. Nad peatuvad siin, sest lapsed ei jõua enam edasi minna.

Orus on mitmed algelised hotellid ja palju kaameleid. Orgu, või õieti kaljulõhesse järskude mäetippude vahel, ei julgevat N. Liidu kopterid sisse sõita, sest mitmed neist on USA-st pärit „Stinger“-rakettidega alla lastud. Kõrgelt-lendavad lennukid ei taba oma pommidega kaljuprakku. Siiski keerlevad Mig'id vahetevahel oru kohal. Vene päritolu DShK tüüpi 12.7 mm raskekuulipildujad, mida siin „Dashika'deks“ nimetatakse, ja hiina päritolu ZPU-2 tüüpi 14,5 mm raskekuulipildujad, mida nimetatakse „Sikriat“, teevad madalal-lendavatele lennukitele ja kopteritele küllaltki palju pahandust — eriti hiinlaste omad. Seepärast ei julge Mig'id liiga madalale tulla. Ka mõningaid Shveitsis tehtud Oerlikon 20 mm õhutõrjekahureid on Afganistani mudzhahiidide kätte jõudnud. Kuid neil puudub mobiilsus. Kõige paremad riistad, kinnitavad kogenud mudzhahiidid, on Stingerid. Need maksavad 75.000 dollarit tükk ja ilmselt ei ole USA neid valmis massiliselt Afganistani saatma.

„Kui Ameerika neid meile ei anna, siis miks ei tee seda Rootsi?“ küsivad mudzhahiidid Lejinsilt. Mida võib ta vastata?

Edasi seletab Lejins, et Stingerid, USA-s toodetud ühemehe-õhutõrjeraketid, on olnud väga edukad nõukogude soomustatud ründekopterite alla laskmisel.

Aastal 1982 toodi vabadusvõitlejaile Egiptuses ja Hiinas tehtud, N. Liidu mustri järgi valmistatud SAM-7 tüüpi õhutõrjerakette. Kuid need ei meeldi mudzhahiididele, kes arvavad, et need on peaaegu kasutud. SAM-7-ed lähevad eksiteele päikese, kuu, pilvede, lume, isegi mägede ja jõgede tõttu — nad otsivad soojuseallikat ning venelased lasevad nende viltu-juhtimiseks tihti välja valgusrakette. Ka jätab SAM-7 väljatulistamine järele pika valge suitsujoa, mis näitab ründavatele kopteritele tõrjemeeste asukohta. Stinger lendab välja väikese elektrimootori mõjul ning alles õhus, laskjast tükk maad eemal, hakkab ta raketimootor tööle. Seega ei leia venelased Stingerilaskureid nii kergesti. Ka Briti „Blowpipe“ tüüpi õhutõrjerakett on eelistatavam SAM-7'le, kuid see olevat mudzhahiididele liiga keeruline.

Esimesed USA Stingerid jõudsid Afganistani pärale 1986. a. septembris. Pakistani valitsus takistas algul nende sissevedu, sest nad kartsid venelaste kättemaksu. Kuid kui venelased järjest nende piiri rikkusid, õpetati mõned mudzhahiidid Pakistanis välja Stingereid kasutama — USA ekspertide poolt — ning siis saadeti 150 neist rakettidest Nangarhari provintsi, niiöelda proovitööle. Seal nad täitsid oma ülesande väga edukalt — mudzhahiidid väidavad, et keskmiselt lastakse 10 Stingeriga alla umbes 8 nõukogude lennumasinat. Ning kuigi üks Stinger maksab 75.000 dollarit, siis maksavad lennumasinad — nii Mig'id kui ka ründekopterid — mitmed kümned miljonid dollarit tükk.

Kuigi Stingereid on Afganistanis võrdlemisi vähe ja kõikidele mudzhahiidide-gruppidele ei ole neid kunagi antudki, tunnevad venelased nende vastu suurt aukartust. Nad ei julge enam madalalt lennata ja selle tõttu on nende pommide ja rakettide tõhusus mudzhahiidide vastu tublisti kahanenud.

Kuid nad tiirlevad siiski, kõrgel mägede kohal. Nad juhivad kahurituld. Seepärast ei liigu mudzhahiidid päevavalguses, vaid lamavad võsa vilus või koobastes ja puhkavad. Päikeseloojakul või vihmaste ilmadega aga asuvad nad uuesti teele. Lejins kirjeldab kümneid mahajäetud külasid, kus puuvili mädaneb ja viljaväljad on kas põlenud või maha tallatud. Venelaste tankiroomikute jälgi on kõikjal.

ARVI

(Järgneb)

„Uutmine“ Tartus

Üheks julgemaks N. Eestis ilmuvaks publikatsiooniks paistab olema Tartu „Edasi“. Käesolevaga toome ära artikli selle lehe 12. juuni numbrist. Lugejaga vestleb Joel Sang, toimetaja.

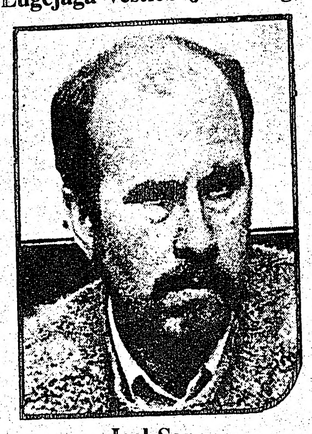

Joel Sang

Praegu räägitakse kõikjal suure suuga demokraatiast, sõnavabadusest (ehk avalikustamisest) ja kirjanduse sotsiaalsest südametunnistusest. Seepärast võibki otse küsida: ka me ikka saame usaldada oma tunnustatud kirjanikke, Kirjanike Liidu liikmeid, kelle looming moodustab 70ndate aastate eesti kirjanduse tuumiku? Kas pole nad ennast vahepeal kompromiteerinud? Kas pole nad kõik mingil määral konjunkturistid? Kui nende teoseid „tõe defitsiidi tingimustes“ rahumeeli avaldati, siis ei saanud need ju olla lõpuni ausad.

Küsimuse asetus ei olegi nii meelevaldne, nagu esimesel pilgul paistab. On ju Hando Runnel süüdistanud Viivi Luige „Seitsmendat rahukevadet“ selles, et romaan mahendab ja ilustab tegelikke olusid, mis olid õelad ja ropud, näidates Stalini aega lapse silmade läbi.

Maksimalisti vaatevinklist võib see tõesti nii olla. Kuid aus kirjandus pole üksnes see, mis peaga vastu müüri jookseb. Aus on seegi kirjandus, mis liigub võimaluste piiril, otsides teid, kuhu pole taibatud veel keelumärki üles seada. Pealegi teame, et mitmed 70ndate „aastate teosed ootasid kaua paremat ilma ja mõned on siiani ootel — näiteks Heino Kiige „Maria Siberimaal“.

Kiige romaani avaldamise asjus on nüüd langetatud positiivne otsus. See on tore. Tore, et kirjanik saab viimaks oma töö eest väärilise materiaalse ja moraalse hüvituse, eesti rahvas jälle uut lugemisvara. Kahju ainult, et see toimub suure hilinemisega. Kumu, mis on käinud nimetatud teose ees, on lugejate ootused nii kõrgele kruvinud, et nüüdses vabameelsemas õhkkonnas ei tarvitse ta oma avalikkuse ja teravuse astmelt enam kõiki rahuldada.

Paradoksaalsel kombel on demokratiseerimine osutanud karuteene ka neile kirjameestele, kelle raamatute avaldamisel ei olegi olnud erilisi tõrkeid. Et kirjastamisprotsess on tihtilugu talumatult pikaldane, siis jõuavad praegu letti mitmed teosed, mis on kirjutatud paar-kolm aastat tagasi, kui ofitsiaalsed tolerantsuspiirid olid hoopis teised. Ja autorid, kes kõndisid tollal täpselt mööda piiri, leiavad ennast nüüd sügavast tagalast. Tunnen minagi kerget piinlikkust oma kirjatööde kogu pärast. Seal on julgemad mõtted rüütatud allegoorilisse vormi või esitatud paljalt vihjetena. Praegu poleks sellise peitusemängu järele enam tarvidust.

Vabadusega kaasneb aga teistpidine oht. Väliste kitsenduste kaotamisel võib kirjandus langeda teise äärmusse — hakata otsesõnaliselt lahmima. Kujundliku mõtlemise üks allikaid on ühiskondlike tabude süsteem, mis ei lase lihtsaid asju lihtsalt välja öelda, vaid sunnib otsima piltlikku või mõistukõnelist väljendust. Mida rohkem keelde ühiskonnas kehtib, seda leidlikum peab olema kirjanik, seda enam peab ta pingutama, et leida oma tunnetele ja mõtetele kujundlikku kesta. Seepärast võib kahelda, kas piiramatu vabadus kirjandusele (eriti luulele) üldse kasuks tulebki. Järsku kaob piiramatu vabaduse korral kirjandusest kujundlikkus?

Esialgu seda (vabadust) siiski veel karta ei ole. Ja esmajoones tänu toimetajatele. Kui ka üldriiklikud piirangud lõdvenevad ja keelutsoonid ahenevad, istub toimetaja (nagu teistegi kultuuriametnike) sees endiselt hoolas tsensor. Vanast harjumusest võtab ta iga teost kui peitepilti. Ja tal on rikas ja rikutud fantaasia. Ta ei vaatagi niivõrd teksti ennast, kuivõrd seda, mida kurikaval vaenlane võib sealt välja lugeda. Seepärast veeretab ta ridu üht ja teistpidi, loeb lehekülge risti ja põiki, vasakult paremale ja paremalt vasakule. Ja kui toimetajal jääbki mõni õnnetu kombinatsioon kahe silma vahele, siis on küllalt valvsaid seltsimehi, kellel eriti treenitud silm. Nii õnnestus omal ajal avastada ideoloogiliselt kahtlane ollus ka Hando Runneli „Punaste õhtute purpurist“ ja raamatu mainimine trükisõnas kuulutati ebasoovitavaks. („Ärge tulge rääkima, nagu me midagi keelaks. Me ainult ei soovita propageerida“.) Nüüd on see õnneks juba minevik.

Ent toimetusesisene preventiivne tsensuur töötab üha. Sain seda hiljuti ka autorina omal nahal tunda. Andsin pika lunimise peale „Eesti luule aastaraamatusse“ (millesse mul pole erilist usku) ühe tekstikese. Tekst on igati süütu, tellimustöö Nukuteatri etendusele „Aisopose vitsad“, mis läheb juba teist hooaega. Selguse huvides toon ta lugejate kohtu ette:

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

Konn võib ju vahel etendada
härga,
kuid ta on ikka tühipaljas konn.
Härg võib ju kanda Jupiteri
pärga —
mis sellestki, üks veis ta ikka on.
Tuul tihtipeale puistab puru silma
ja tolmu üles keerab tuulispask.
Kuid mingi tuulispask ei tee veel
ilma —
pask pasaks jääb, ja asi vask.

Suur oli mu üllatus, kui kuulsin, et alamtoimetaja oli värsi omal algatusel raamatu veergudest kõrvaldanud, sest sealt andvat midagi välja lugeda. Tule taevas appi! — igast mõistukõnelisest salmist annab midagi välja lugeda. Mida nimelt, see oleneb lugeja hea- või pahatahtlikkusest. Säärase loogika järgi tuleks käibelt kõrvaldada ka Aisopose, La Fontaine'i ja Krõlovi valmid. Mida kõike võiks tähendada näiteks Krõlovi „Luik, haug ja vähk“, kui ta meie oludesse üle kanda!

Toimetajast kui inimesest võib ju isegi aru saada — eks tallegi ole oma koht kallis ja ta selle pärast alaliselt hirmul. Ent see ei ole kuigi kaalukas argument. Kui juba tootmisjuhid on valitavad, miks peaksid siis kultuurijuhid olema eluaegsed. Hiljuti arutaski Kirjanike Liidu eestseisus oma häälekandjate peatoimetajate valitavaks muutmist.

Kuid aitab toimetajatest, tagasi kirjanike juurde. Vastuseks loo algul esitatud retoorilisele küsimusele kinnitagem, et enamik eesti kirjanikke on täiesti usaldusväärsed ja pole põhjust neid alatutes sobingutes kahtlustada. Nad on teinud, mis nad on võinud, ja stagnatsiooniajast enamasti auga, kuigi kahjudega välja tulnud. Kui aga mõnele jääb sellest väheks, siis oodaku uut sugupõlve — kristalselt ausaid aatlejaid, kes ei lähe ühelegi kompromissile. Kust küll niisugused peaksid tulema? Vahest Taaralinnast Tartust, mis on teatavasti puhta eesti tõugu vaimu häll. Tuli ju Vanemuinegi maha Toomemäele, mitte Toompeale.

JOEL SANG

PARIM JÕULUKINK!

UDUSULGTEKID!

Sobiv kink külmadeks öödeks, hind alates $99.00

* Udusule ja sule segu
* puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.

VÄLJAMÜÜK 10—30% hinnaalandust

UUDIS! Täisvillased 100% antireumatismi vatitekid, padjad, madratsikatted otse Saksamaalt

MEIE UUENDAME TEIE VANU UDUSULGTEKKE!

4544 DUFFERIN ST. (lõuna pool Finchi)	665-8855
2311 BLOOR ST. W. (Windermere)	763-7326
1884 KENNEDY RD. (Ellesmere)	297-0359
1615 DUNDAS ST. E. (Whitby Mall, Whitby)	571-1933
16 SPINNAKER WAY (E. of Keele on Landstaff, Thornhill)	738-0555
KOZLOV CENTRE, Cundles & Bayfield, Barrie	728-9636

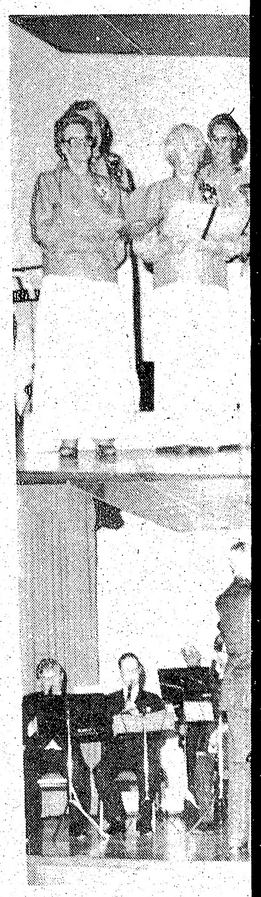

Eesti Pensionäride Klub
juhatusel.

Kangelased (1987)

Umbkaudselt sellise 1987) kirjeldab „Toro Eric Margolis möödunu suurajalehe 13. dets. n

Aasta kuulsaim kuju: Mike“ Gorbatshov, kes ü parem on süüa kui lüüa, pa võtta kui anda. Nevski P on uus Madison Avenüü, pöörab end hauas ümber j ütleb Engelsile koha Glasnost!

Aasta kangeim mees: Thatcher, kes peaks kõva kandma ja sigarit suitset püksid on Inglismaal juba tema jalas. Ta on praegu mas kõige visam sell, ke minna ja pärast uue tegemist Hispaania armas hommikuga üle võtta. Hc Britannia roosat aluspes vaist ülemklassi ti kokutajatest ja alar süngetest söekaevuritest, marsikäsud Moskvast saa Maggie inglise keskklassi oma naiselikkusest ho kõva mees.

Aasta kuulsaim pe Ajatolla Homeini, kes jub oleks pidanud puhkepalga ma. Kuid tal olevat ka vend, kes on veel hea juures. Nende ridade kirj on kuulda, et Homeini on haige ja talle olevat S kolm professorit vood saadetud, et kui võimalik veel seekord paradiisist Juhul kui ta ei peaks Uu kestma, siis tuleb järgmis musse Hiina Deng Hs kes mõnede arvates on se di kõige ägedam Hiina r

Aasta kõige rumala Kanada tuumajõul tööt veelaevad. Ottawa ma miljardit taalrit, e jäämägesid jänkide vast Kui nad need koha amide allveelaevad üles lasevad nad sonariga ne märki ning Joe Clar Washingtonile sõimutel

VAIPADE &
MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA
LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

onn võib ju vahel etendada
härga,
uid ta on ikka tühipaljas konn.
ärg võib ju kanda Jupiteri
pärga —
is sellestki, üks veis ta ikka on.
uul tihtipeale puistab puru silma
tolmu üles keerab tuulispask.
uid mingi tuulispask ei tee veel
ilma —
ask pasaks jääb, ja asi vask.

Suur oli mu üllatus, kui kuulsin,
alamtoimetaja oli värsi omal
lgatusel raamatu veergudest kõr-
aldanud, sest sealt andvat midagi
älja lugeda. Tule taevas appi! —
gast mõistukõnelisest salmist an-
ab midagi välja lugeda. Mida
imelt, see oleneb lugeja hea- või
ahatahtlikkusest. Säärase loogika
ärgi tuleks käibelt kõrvaldada ka
Aisopose, La Fontaine'i ja
Krõlovi valmid. Mida kõike võiks
ähendada näiteks Krõlovi ,,Luik,
haug ja vähk'', kui ta meie
ludesse üle kanda!

Toimetajast kui inimesest võib
u isegi aru saada — eks tallegi ole
oma koht kallis ja ta selle pärast
ilaliselt hirmul. Ent see ei ole
kuigi kaalukas argument. Kui juba
tootmisjuhid on valitavad, miks
peaksid siis kultuurijuhid olema
eluaegsed. Hiljuti arutaski Kir-
janike Liidu eestseisus oma
häälekandjate peatoimetajate
valitavaks muutmist.

Kuid aitab toimetajatest, tagasi
kirjanike juurde. Vastuseks loo
algul esitatud retoorilisele
küsimusele kinnitagem, et enamik
eesti kirjanikke on täiesti
usaldusväärsed ja pole põhjust
neid alatutes sobingutes
kahtlustada. Nad on teinud, mis
nad on võinud, ja stagnatsiooni-
ajast enamasti auga, kuigi kah-
judega välja tulnud. Kui aga
mõnele jääb sellest väheks, siis
oodaku uut sugupõlve —
kristalselt ausaid aatlejaid, kes ei
lähe ühelegi kompromissile. Kust
küll niisugused peaksid tulema?
Vahest Taaralinnast Tartust, mis
on teatavasti puhta eesti tõugu
vaimu häll. Tuli ju Vanemuinegi
maha Toomemäele, mitte
Toompeale.

JOEL SANG

ULUKINK!
GTEKID!
madeks öödeks,
tes $99.00
* Udusule ja sule segu
* puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.
VÄLJAMÜÜK
10—30% hinna-
alandust
UUDIS! Täisvillased 100% antireumatismi vatitekid, padjad, madratsikatted otse Saksamaalt
VANU UDUSULGTEKKE!
Finchi) 665-8855
re) 763-7326
297-0359
hitby Mall, Whitby) 571-1933
le on Landstaff, Thornhill) 738-0555
Bayfield, Barrie 728-9636

Eesti Pensionäride Klubi koor laulmas Margit Viia ja ,,Estonia'' orkester esinemas Uno Kooki juhatusel. Foto: VE

Jõulumeeleoluline pensionäride koosviibimine

Neljapäeval, 17. detsembril toimus Eesti Pensionäride Klubi tänavune viimane koosviibimine jõulupühade ainelise sisuga. Osavõtjate arv oli erakordselt rohke, näidates kuivõrd on suurenenud pensionäride arv meie ühiskonnas ja teiselt poolt kuivõrd nad tunnevad huvi selletaolise meeleoluka koosviibimise vastu.

Koosviibimise alul esitas ,,Estonia'' orkester Uno Kooki juhatusel põimiku vaimulikest jõuluteemalistest lauludest, misjärel klubi esinaine Frieda Terts avaldas rõõmu nii rohke osavõtu pärast. Sellele järgnes ühislaul ,,Ma tulen taevast ülevalt''.

Piiskop Karl Raudsepp pidas vaimuliku kõne, märkides klubiealiste vanuse koormust, kes on hakanud unustama, kelle jalg on tõmbim, silm tuhmim, käsi kipub värisema. Selletõttu muutume pirtsakaks, väljendame teinekord kibedusi, tekivad teravad sõnad. Kuid vanainimene võib rääkida väga soojalt ja ta tõi näiteks evangeeliumist Siimoni, kes Jeesuslast nähes ütles: Sa lased mind rahus ära minna, sest mu silmad on näinud lunastust. Need sõnad kõlavad ka siia ruumi, see on valgus inimsüdametele ja rahvastele.

Ta avaldas muljeid hiljutisest Stockholmist, kus viibis hallipalgelise Läänemere ääres, kuid mille adventküünalde valgus muutis säravaks ja kauniks. Teisel kaldal kodumaal on vastupidi; seal on valgus kõrtsides, valitsusasutustes, politseis ja kasarmuis, kuid see on sirbi ja vasara valgus. Millist helki see Läänemerele heidab, seda ta ei teadvat. Kuid Siimoni sõnad võivad inimsüdamesse heita sooja säravat valgust, mis jääb väärtuslikumaks pärandiks lastele ja lastelastele. Kõik vanglad on ülevalt avatud, sest taevast katta ei suudeta, sealt tõuseb ka kodumaa eestlase palve Jumala elupaika, sinna on silmavaade vaba ja palvesõnal tõusmise võimalus. Ta lõpetas palvega kodude eest, et seal oleks lastelastele anda hea sõnum nende vanavanemailt.

Pärast ühist jõululaulu järgnes orkestrilt A. Kerki loodud ,,Jõulud'', põimik siinse mandri jõuluviisidest ja Uno Kooki ,,Jõuluõhtu'', kus oli motiive paarist tuntud eesti jõululaulust.

Pärast kohvi laulis klubi naiskoor Margit Viia juhatusel A. Kapi ,,Oh rõõmusta nüüd ilmamaa'', J. Aaviku ,,Oh ime'', N. Luboffi seatud austria laulu ,,Rahu, rahu'' ja L. Virkhausi ,,Tiliseb, tiliseb aisakell'', klaveril saatis koorijuht. Viimane tuli kordamisele, misjärel koorijuhile anti tähutäheks lilli.

Lisanne Vaher deklameeris Magda Laaneoru jõulukohase luuletuse ,,Suurim ime'', mille järel lauldi orkestri saatel mitu jõululaulu.

Lõpuks F. Terts tänas kõiki kaasosalisi ja avaldas suurt tänu perenaistele eesotsas pereema Benita Kaljuga ja nende meesabilistele kaetud laudade eest, kuid avaldas tänu ka kõigile osavõtjaile, sest nende toetusest olenevad klubi majanduslikud võimalused. Lõpuks teatas ta, et 21. jaanuaril toimub klubi laulukoori tuluõhtu, kuna neile on toetust vaja ja luges siis ette pika loteriivõitude nimekirja.

H.

Kangelased ja kaabakad (1987)

Umbkaudselt sellise sildi all (The heroes and villains of 1987) kirjeldab ,,Toronto Sun''-i poliitiline kommentaator Eric Margolis möödunud aasta töid ja tegemisi selle Toronto suurajalehe 13. dets. numbris (lk C5).

Aasta kuulsaim kuju: ,,Big Mike'' Gorbatshov, kes ütleb, et parem on süüa kui lüüa, parem on võtta kui anda. Nevski Prospekt on uus Madison Avenüü, Marks pöörab end hauas ümber ja läheb ütleb Engelsile koha üles. Glasnost!

Aasta kangeim mees: Maggie Thatcher, kes peaks kõvakübarat kandma ja sigarit suitsetama — püksid on Inglismaal juba nagunii tema jalas. Ta on praegu maailmas kõige visam sell, kes võiks minna ja pärast uue soengu tegemist Hispaania armaada ühe hommikuga üle võtta. Hoolimata Britannia roosat aluspesu kandvaist ülemklassi tiitlitega kokutajatest ja alamklassi süngetest söekaevuritest, kes oma marsikäsud Moskvast saavad, on Maggie inglise keskklassi kalju ja oma naiselikkusest hoolimata kõva mees.

Aasta kuulsaim pensionär: Ajatolla Homeini, kes juba ammu oleks pidanud puhkepalgale minema. Kuid tal olevat ka vanem vend, kes on veel hea tervise juures. Nende ridade kirjutamisel on kuulda, et Homeini on raskesti haige ja talle olevat Shveitsist kolm professorit voodi äärde saadetud, et kui võimalik siis teda veel seekord paradiisist päästa. Juhul kui ta ei peaks Uue aastani kestma, siis tuleb järgmiseks küsimusse Hiina Deng Hsjao-Ping, kes mõnede arvates on selle sajandi kõige ägedam Hiina riigimees.

Aasta kõige rumalam idee: Kanada tuumajõul töötavad allveelaevad. Ottawa maksab 10 miljardit taalrit, et meie jäämägesid jänkide vastu kaitsta. Kui nad need kohalehiilivad amide allveelaevad üles leiavad, lasevad nad sonariga nende pihta märki ning Joe Clark saadab Washingtonile sõimutelegrammi. Praegu ei oleks Kanada võimeline ka mitte Etioopia merejõude tagasi tõrjuma, kui need otsustaksid mööda Püha Laurentsiuse jõge üles sõita ja kas Montrealis või isegi Torontos dessanti teha, kus nad siis rööviksid meie panku, jooksid meie piima ja vägistaksid meie (eh. . .) poeplikasid. Aga meil pole aega selle pärast muretseda, sest peame kaitsma Igllooliki alevit jänki ,,suurte saatanate'' vastu.

Aasta järjelt teine kõige rumalam idee: Pärast seda kui Ottawa on maksnud 10 miljardit tuuma-allveelaevade eest, maksavad nad 5 miljardit lastesõimete eest. Selle rahaga võiks alustada uue valitsusasutuse (Crown Corporation) nimega ,,Babysitting Canada'' ja selle administraatoriteks võiks määrata mehi (ja naisi) Kanada postiametist, kel on efektiivse majandamisega suured kogemused.

Aasta parim idee: Laseme kõik oma poliitikud ametist lahti ja palkame Shveitsist mänedzherid. Laseme prantslastel viinapoode majandada, itaallastel restorane ja söögimajasid juhtida ning saadame oma kalli sõjaväe koju. Selle asemel rendime Türgist uue armee, mis on palju odavam ja ka tõhusam.

Edward Saar surnud

Jõuluõhtul lahkus meie hulgast kauaaegne Toronto Õngitsejate ja Jahimeeste. Seltsi juhatusliige ja mitmekordne esimees Edward Saar. Kadunu oli jahisportlaste hulgas hästi tuntud ja hinnatud kaaslane, kes eriti oma organiseerimistööga silma paistis. Saar oli II maailmasõja veteran, üks neist kes Punaarmeesse mobiliseeriti ja kel Velikie Luki lahinguis õnnestus sakslaste poole üle tulla. Sakslaste hulgas võideldes langes ta teist korda vangi ning saadeti karistuspataljoni, kus suurem osa tema kamraade surma said. Sealt õnnestus tal veidi hiljem ühe sakslaste vasturünnaku ajal end kaevikusse peites uuesti üle tulla.

Kadunut jäävad leinama omaksed ja ta paljud sõbrad. Matusetalitus Newbigging Funeral Home, 31. detsembril kell 10.00 hommikul.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.
Eesti Majas
Toronto, Ontario M4K 2R6
958 Broadview Ave, ruum 202,
Telefon 461-0764

„Viimse puhkepaiga juures"

Selle pealkirja all kirjutab ,,Pravda'' korrespondent Aleksei Gorohhov (väljavõte 11. novembri ,,Rahva Häälest''):

,,81. kauglennuväediviisi 432. polgu koosseisu kuulunud pommituslennuki TB-7 meeskonna saatus oli traagiline. 11. augustil 1941 sai meeskond käsu minna Berliini pommitama, kuid jäi tagasi tulemata. Aastakümneid hiljem läks korda Soomes leida üles koht, kus pommituslennuk oli alla kukkunud ning kuhu on maetud kuus hukkunud lendurit.''

Järgnevast pikast loost leiame, et tõepoolest oli ülalnimetatud nõukogude lennuväeüksusele antud 8. augusti daatumiga ja Stalini enda allkirjaga päevakäsk, Berliini pommitada. Ööl vastu 11. augustit tõusiski siis ülalnimetatud TB-7 koos teiste 432. polgu lennukitega Pushkini lähedalt õhku (Pushkin asub Leningradi piirkonnas) ning siirdus mööda Eesti rannikut Saksamaa poole.

Eruleitnant Aleksandr Panfilovi poolt juhitud lennuk (Panfilov oli teenistusse mobiliseeritud Turkmeenia tsiviil-lennundusest) sai kuskil Hiiumaa kohal saksa õhutõrjelt tabamuse.

Lennuk muutis kurssi ja lendas sisse Soome õhuruumi. Kell 3.03 hommikul tegi lennuk Uusimaa läänis, Lapinjärvi aleviku lähedal metsas (umbes 100 km Helsingist) hädamaandumise. Kuus lendurit sai surma, viis lennukimeeskonna liiget langes soomlaste kätte vangi. Surnud maeti sinnasamasse, vangid marsiti laagreisse.

Nendest jõudis tagasi koju ainult kaks ning nüüd on elus veel üks endine lennuväeseersant, pardalaskur Mihhail Krossin. Nüüd 68-aastane seersant tegi hiljuti kaasa, koos kolme pardalolnute naiste ja nende lastega, ,,palverännaku'' oma seltsimeeste langemiskohale. Soome Kommunistliku Partei Uusimaa ringkonna-organisatsiooni eestvõttel avati lennuki hukkumiskohal 5. mail 1985 vastav mälestusmärk, kuhu hukkunute omaksed külla kutsuti. Sõidu organiseeris Nõukogude Liidu sõjaveteranide komitee.

Reporter nurises, et pardainseneri Agljam Gainutdinovi vanemat tütart Rozida't ei olevat tulla lubatud, kuna ,,kellelegi näis, et ta teab midagi ,,ülearust'' — ''.

See oleks vist esmakordne, kus Pravda reporterid selliselt ,,organite'' otsuste üle nuriseda tohivad. Soome KP Uusimaa ringkonnakomitee esimees Aarne Nieminen olevat olnud üheksa aastat vana, kui ta aastal 1940 ,,isata jäi'' — kas langes ta isa venelaste vastu võideldes Talvesõjas? Igal juhul ütles ta: ,,Sõjas hukkunute kalmudel tunnetame kogu sõja ränkust ja valu.'' Ta olevat end pühendanud tulevikusõdade ära hoidmisele.

Bon-Ton Shoes (1962) Ltd.
SPECIALIZING IN WIDE WIDTHS "EASY TO FIT STORE"
LADIES FASHION, DRESS, CASUALS & CORRECTIVE SHOES
SIES 3 - 13
WIDTHS D-E-EE-EEE-EEEE
LADIES SNOW BOOTS TO FIT WIDE, & EXTRA WIDE CALF & FOOT
SIZES 4 - 13
WIDTHS D-E-EE-EEE-EEEE
(NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)
FREE CORRECTIVE ADJUSTMENTS MADE ON PREMISES
MEN'S SHOES
SIZES 6 - 13 WIDTHS EEE & EEEEE
BE GOOD TO YOUR FEET - THEY TAKE YOU EVERYWHERE
884-A EGLINTON W. (W. of Bathurst)
783-1702/783-8839

SPORT

Calgary uudiseid

Näis, et Calgary OMi organisaatorid on ette näinud kõik võimalikud raskused. Ent neilegi ootamatu oli väikesearvulise (475 inimest) indiaanlaste hõimu esindaja Bernard Ominayaki avaldus, et indiaanlased boikoteerivad kõiki olümpiaüritusi. Neil on ka paljude ühiskondlike organisatsioonide ja ÜRO inimõiguste komitee toetus. Tegu on ammuse tüliga. Alberta provintsi loodeosas elavad indiaanlased nõuavad nende põliste jahialade (ca 90 km2) tagasiandmist. 1985. a. lükkas Kanada valitsus nende nõudmise tagasi, pakkudes 65 km2 suurust reservaati, millega indiaanlased ei nõustnud.

o

Olümpiatuld Kanada pinnal edasi viiva ligi 7000 jooksja hulgas on ka mees, kes varsti saab 101 aastaseks. Arstide arvates olevat ta tervis korras ja mees võimeline startima.

o

Ligi 50 riigi lapsed on tundnud huvi korraldajate poolt välja pakutud joonistusvõistluse „Lapsed joonistavad olümpiamänge" vastu. Parimad tööd hakkavad pärast mänge ehtima Kanada koole ja lastehaiglaid.

o

Üks Calgary kolmest teleprogrammist on pühendunud olümpiatemaatikale. Tutvustatakse mängude ajalugu, väljapaistvamaid olümplasi, organisatsioonilisi küsimusi jne. Iga päev näidatakse ka, kui palju pileteid on müüdud.

o

Mängude pressikeskus avatakse planeeritust nädal hiljem — 8. veebruaril. Asi on selles, et hoone valdajail on plaanis mitmed näitused ning need ei võimalda ruume varem vabastada.

o

Olümpialinnas on juba treenimas esimesed väliskülalised. Kaks korda päevas harjutavad kiiruisutamisrajal jaapanlased, bobirada kasutavad aga sportlased Jamaikalt.

Richard Kuremaa 75-a.

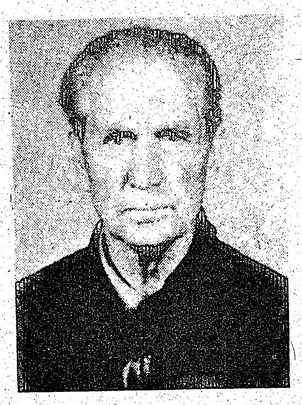

29. novembril sai 75-aastaseks Eesti üks kuulsamaid jalgpallureid, kõigi aegade paremaid edurivimehi, maavõistlustel 43 korda Eesti koondmeeskonna eest mänginud, kahekordne Eesti meister (1938 ja 1940) Richard Kuremaa.

Spordimärkmeid

4 juunioride (kuni 20 a.) jalgpallimaailmameistrivõistluste kõik medalid tulid Euroopasse.

Meistritiitli võitsid Jugoslaavia noormehed, kes finaalis olid pärast 1:1 lisaaja järel penaltite löömises edukamad 5:4) Saksamaa Liitvabariigi esinduse üle.

Ka 3.—4. koha mängus Ida-Saksa ja Tshiili jalgpallurite vahel oli seis pärast lisaaega 1:1. Penaltitega 3:1 said pronksmedalid Saksa juuniorid.

Kauges läänes tuleb kolm eesti suusatajate kokkutulekut

Suusanädal Tellurides, Colorado osariigi edela-nurgas toimub 16.—23. jaanuarini. Seda korraldavad Robert Anderson (213) 452-4339 Los Angelese piirkonnas ja Valdek Parik (415) 237-6887 Põhja-Kalifornias.

Suusanädal Banffis, Alberta provintsis leiab aset 6. veebr.—13. veebruarini. Banff asub 70 miili Calgaryst, kus 13. veebruaril algavad 1988. aasta taliolümpiamängud. Kokkutulekut korraldab Ruth Sootaru. Lähema informatsiooni ja majutusküsimuste asjus helistada (415) 526-6451.

Traditsioonilised Kalifornia Suusapäevad Sierra Summitis peetakse seekord 4.—6. märtsini. Üritust korraldavad Los Angelesi ja San Francisco eesti suusaklubi. Hotelli- ja ühissõidureservatsioonide tegemiseks kasutada eelpool antud telefoninumbreid.

KAUGE LÄÄNE eestlaste kokkusaamistel lumepiirkonnas on sageli tervitatud külalisi mandri teistest osadest. Taliolümpiamängud 1988. aastal selles piirkonnas lisavad põhjusi läänepoolsete eestlaste talikokkutulekutele mõtlemiseks.

EDUKAD PÕDRAJAHIMEHED

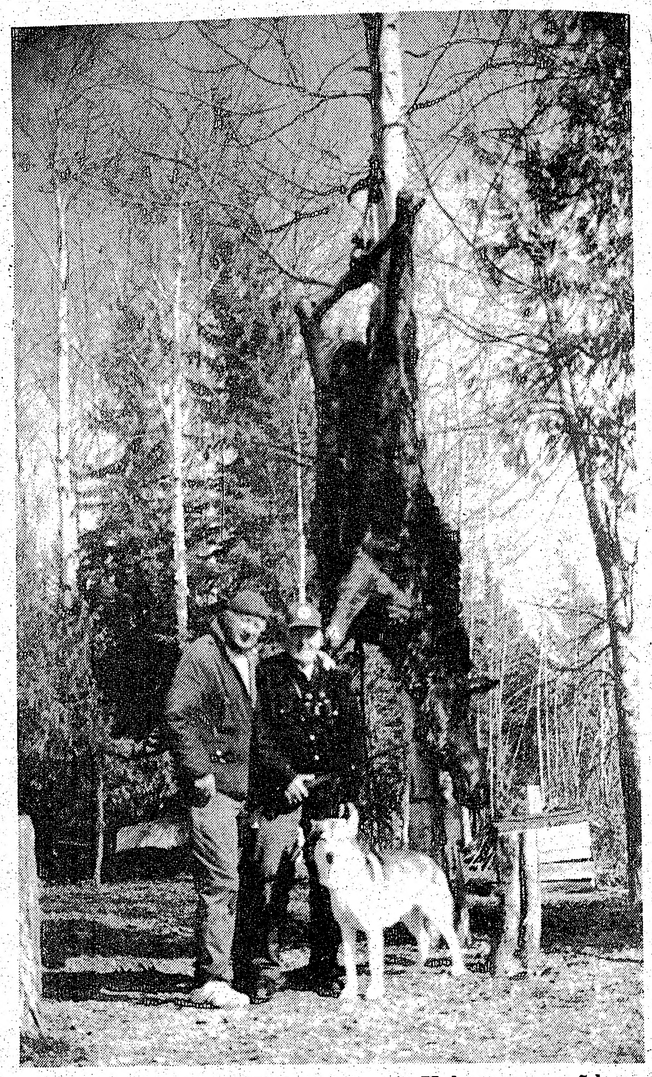

Tommy Tomson ja Herbert (Ants) Kalson oma põdraga Geraldtoni lähedasel jahimaja õuel. Põder on ilma sarvedeta — ilmselt emane. Kuigi Tommy olevat põdra lasknud, on Antsu käes püss. Kolmas jahiline on husky-koer Toby, kes paistab enam asja tundvat. Foto: T. Tomson

KUI VÕIDELDI KODUPINNA EEST

HARALD RIIPALU

21.

Tuginedes saadud luure- ja vaatlusandmeile, samuti ka II pataljoni kogemusile, pidas aga rügemendi juhtkond tarvilikuks Siivertsi-Vepsküla sillapea vallutamist teostada koordineeritud rünnakuga kolmest küljest ja tugevate jõududega, selleks kaasa tõmmates ka Diviis „Nordlandi" üksusi. Enne selle kallaletungi teostamist pidas kolonelleitnant Vent aga tarvilikuks 46. rügemendi vastas oleva Riigiküla sillapea hävitamist.

Rügemendi juhtkonna kava toetas ka Diviis „Nordlandi" komandör kindralleitnant Scholz, kes selle viis korpuse juhatusele, kus kava ka kinnitati. Siivertsi-Vepsküla sillapea vallutamiseks allutati 45. rügement Diviis „Nordlandile". Eeltööd selleks algasid.

„Nordlandi" komandöriga tutvumine teostus üsna ebatavalisel viisil, kohe järgmisel päeval, peale pataljoni Olginosse jõudmist. Tulime major Langiga eest, kus ta seletas mulle oma varemtehtud tähelepanekuid vastasest, Lang sõitis edasi Peeterristile rügemendiülema juurde, mina aga tahtsin saadud muljed kaardile kanda.

Samal ajal pöördus maanteelt Olginosse Narva poolt tulev ujuksõiduk. Juht roolis nagu kord ja kohus. Kaasasõitja valges moondamisjakis, läkiläki peas, üks soome suusasaapas jalg ripnemas üle ääre. Auto pööras peahoone eest alla tallide poole ja sealt edasi taliteele, mis viis Mustojale ja Olgino taga seisvate müüsrite juurde.

Mööda sõites tervitas moondamisjakis mees. Tervitasin vastu.

Tüki aja pärast peatus sama auto pataljoni komandopunkti ees ja valges jakis mees astus sisse. Ajasid adjutandiga pikka juttu. Lõpuks sattusime ka meie jutule. Selgus, et oleme naabrid, tema „Nordlandist", seega meie parempoolne üleaedne. Pidasime teda naaberpataljoni ülemaks.

Tema lahkudes tutvustasime vastastikku ja lubasin teha vastuskülaskäigu. Kuna tema oli „moondatud" küsisin teenistusastet, et rohkem teada oma uuest naabrist.

„Gruppenführer und Generalleutnant der Waffen SS," ütles kätt pihku pistes ja naerdes välja kadudes.

Oli neid suuri sõdureid, kes ühtlasi on ka suur inimene ja kes sakslasena polnud sakslane selles mõttes, nagu meie seda rahvust enamikus oleme kohanud. Langes pool aastat hiljem Vaivara jaama juures.

Neil päevil püsis vastane oma sillapäis võrdlemisi rahulikult, oodates nähtavasti uusi abijõude või aktiivse tegevuse tulemusi Auvere juures, kus tema korduvaid rünnakuid tõrjus tagasi Diviis „Feldherrnhalle".

24. veebruari varahommikul alustas meie 46. rügement rünnakut Riigikülale lühikese, kuid hoogsa kahuritule ettevalmistuse järele. Oli esimene kord, kus Suurtükirügement tegutses koos ja iseseisvalt, andes tunnistust meie kahurväelaste heast väljaõppest ja lahingulisist kogemusist. Ka rünnaku kestel tuli rügemendil anda tabavat toetustuld, eelkõige aga võidelda üle jõe asuvate vastase granaadiheitjate-patareidega, mis lõid ümber sillapea tiheda tõkketulevõru. Riigi sillapea vallutamine lasus peamiselt II/46. rügemendi õlul. Pataljoni juhtis kohusetäitjana kapten R. Bruus, kes hilisemais lahinguis Narva Jõe kaldail sai mõlemast jalast raskelt haavata.

I/46. rügement major A. Mere juhtimisel sai toetada rünnakut ainult oma varudega, kuna pataljon oli seotud Riigi — ja Vepsküla — vahelise jõerindega ja Vepsküla sillapea piiramisega.

Kuigi Riigi sillapea oli väike, oli vastane visa ja tema väljaajamine ja hävitamine jõekaldasse tehtud sügavaist kaevikuist, teras- ja betoonpunkreist teostus peamiselt lähi- ja käsitsivõitlusis. Õhtupoolikul võis aga rügemendi-ülem kolonel J. Tuuling teatada, et Riigi on lõplikult meie käes ja vastane seal hävitatud.

Riigi vallutamisel osutatud isikliku vahvuse ja juhtimise tubliduse eest vääristati samal päeval rühmaülem seersant Männik kahe raudristi rindakinnitamisega.

Samal õhtul teatas ka meie ringhääling: „Vabariigi aastapäeva tähistamisena Narva rindel vallutas tagasi Eesti Diviisi üks rügement Riigiküla, koha, kus lõödi lahinguid kahekümne viie aasta eest. Tookordsed võidud kindlustasid meile vaba kodumaa; kindlustagu tänane võit sedasama."

Riigi vallutamine lühendas tunduvalt rinnet, moodustas ühtlasi kergema rindelõigu Narva jõe hea laskeväljaga ja andis vabaks osa üksusi varudeks.

Riigi tagasivallutamise järele kujundus lõplikult ka Siivertsi-Vepsküla vallutamiskava. Viimase järgi pidi algama rünnakut „Nordlandi" üks pataljon Narva eeslinnast ja vallutama Siivertsi surnuaia. Teda oleks toetanud üks „Danmarki" pataljon lähtega Pähklamäe mõisast. Meie I/45 rügement oleks vallutanud Vepsküla ja Sõjaväesurnuaia rajooni; teda oleks toetanud vasakult I/46. rügement ühe kompaniiga, mis vallutaks kitsa kaldariba kuni Vaasa taluni.

Rünnaku juhiks määrati 45. rügemendi ülem kolonelleitnant Vent. I/45. rügement asus 25. veebruari ja sellele järgneval ööl kallaletungi lähtealusele, kuna II/45. rügement tõmmati varru.

Rünnaku algamiseks ei saabunud aga käsku.

Miks korpus selle andmise edasi lükkas, ei selgunud, kuid tõenäoliselt oli põhjus laskemoona puuduses, eriti suurtükiväele.

2. Vepsküla lahing

Veebruari viimasel päeval avas meiepoolse rünnaku Vepsküla-Siivertsi sillapeale omapärane juhtum, sõjaajal nii tavaline — tulikahju. Vepsküla ja Vaasa talude ees asub mets, mis oli vastase käes. Seal asus Vepsküla metsavahimaja mõne väikse kõrvalhoonega, enam meiepoolsel metsaserval, kus mõnikord võis näha ka vastase liikumist. Metsatukk asus vastu 2. kompaniid, mille uus ülem leitnant A. Adoson püüdis korduvalt sellega tutvuda, ilma suuremate tulemusteta.

Hommikul tõusid metsavahimajast algul suitsupilved, veidi hiljem juba kõrged tuleleegid, mis selgesti nähtavad Olginossegi. Järelepärimisele vastas Adoson: „Maja põleb, kisa ja kära palju, muud erilist midagi. Kui paras aeg, kas võib vaadata?"

„Muidugi, vaata järele!"

Muidugi tõmbas majapõlemine ettenägemata juhtumina kohapealse vastase tähelepanu endale, koondas ümberkaudsed valvepostid kokku ja valmistas meile sobiva märgi. Seda väikest segadust kasutades tungis leitnant Adoson ühe rühmaga tule ääres „soendajaile" ootamatult kallale. Tulekustutajad, ligi rühmasuurune osa, põgenesid relvi maha jättes. Põgenejatega liitusid veel teised postidel olevad seltsimehed ja varsti vallutas kompanii kogu metsatuka ilma võitluseta.

Järgneb

Lasteaia jõulupuult. Hella esimees H. Lupp tänamas

Eesti luulet

Jutlemine „luulevah Jaan Kaplinski asju

Otsime üles Toront luule- ja proosasõbra dr. seminari õppejõu, tema ä boroughs, üsna Ontario j ainult kella helistades ja raporteerides, nagu kasa kõik libedalt.

Koputus uksele, lühike k gistus — „Eks võta mantel ja riputa müts varna, mul on asjad siin kõik valmis seatud nii oligi — *kallid masina* kassetid, raamatu kaanepild uued kirjandusteosed. Siis v asjaga ametlikult peale hakat

„Kuulen, et jõuludeks munud uus luuletuskogu Jaan Kaplinski inglise k Mida tead Sa meile sellest tada?

„Jah, kolm päeva enne sain kätte Jaan Kaplinski kordse ingliskeelses tõlkes valimiku. Selle pealkirjak

Ilmus valik

Eelmise sajandi popimat lude hulka kuulus hulk mentaalseid lugulaule, rahvas „põrguvalu lau eeskujul „armuvalu laulu kutsus. See repertuaar o tänaseks peagu täiesti välj nud, veel ainult mõnd ü vahel lauldakse. Nüüd on valik armuvalu laule tehtu tesaadavaks. Eraldi raam on ilmunud „19 armuball

19 ARMUBALLA

Johanna Kranig lauluklades

Stockholm 198

AJAHIMEHED

nts) Kalson oma põdraga
el. Põder on ilma sarvedeta
olevat põdra lasknud, on
e on husky-koer Toby, kes
Foto: T. Tomson

iirkonnas lisavad põhjusi läänе-
anniku eestlaste talikokkutulеku-
le mõtlemiseks.

se järele kujundus lõplikult ka
amiskava. Viimase järgi pidi
ndi" üks pataljon Narva eeslin-
si surnuaia. Teda oleks toetanud
on lähtega Pähklamäe mõisast.
ks vallutanud Vepsküla ja Sõ-
da oleks toetanud vasakult I/46.
a, mis vallutaks kitsa kaldariba

näärati 45. rügemendi ülem
5. rügement asus 25. veebruari ja
aletungi lähtealusele, kuna II/45.

ei saabunud aga käsku.
dmise edasi lükkas, ei selgunud,
hjus laskemoona puuduses, eriti

sküla lahing

päeval avas meiepoolse rünnaku
eale omapärane juhtum, sõjaajal
Vepsküla ja Vaasa talude ees asub
käes. Seal asus Vepsküla met-
kõrvalhoonega, enam meiepoolsel
rd võis näha ka vastase liikumist.
kompaniid, mille uus ülem leitnant
orduvalt sellega tutvuda, ilma

hetsavahimajast algul suitsupilved,
d tuleleegid, mis selgesti nähtavad
nisele vastas Adoson: „Maja põleb,
erilist midagi. Kui paras aeg, kas

rele!"
majapõlemine ettenägemata
astase tähelepanu endale, koondas
tid kokku ja valmistas meile sobiva
egadust kasutades tungis leitnant
ule ääres „soendajaile" ootamatult
ligi rühmasuurune osa, põgenesid
nejatega liitusid veel teised postidel
varsti vallutas kompanii kogu met-

Järgneb

kirjandus • kunst • muusika

Lasteaia jõulupuult. Hella Leivati „JÕULUÖÖ SÕNUM" tegelased. Lastevanemate Komitee esimees H. Lupp tänamas osalejaid. Foto: T. Säägi

Eesti luulet inglise keeles

Jutlemine „luulevahendaja" dr. Vello Salo'ga Jaan Kaplinski asjus

Otsime üles Torontos hästi tuntud kultuuri-inimese, luule- ja proosasõbra dr. Vello Salo, St. Augustini katoliku seminari õppejõu, tema ärklitoakeses seminari hoones Scarboroughs, üsna Ontario järve kõrge kalda peal. Sisse pääseb ainult kella helistades ja korrapidaja-ohvitserile oma asjast raporteerides, nagu kasarmus ikka. Kuid pärast seda läheb kõik libedalt.

Koputus uksele, lühike käepigistus — „Eks võta mantel maha ja riputa müts varna, mul on juba asjad siin kõik valmis seatud." Ja nii oligi — kallid masinad ja kassetid, raamatu kaanepildid ja uued kirjandusteosed. Siis võime asjaga ametlikult peale hakata.

„Kuulen, et jõuludeks on ilmunud uus luuletuskogu — Jaan Kaplinski inglise keeles! Mida tead Sa meile sellest pajatada?

„Jah, kolm päeva enne jõule sain kätte Jaan Kaplinski järjekordse ingliskeelses tõlkes luulevalimiku. Selle pealkirjaks on „The Wandering Border", mida võiks tõlkida „Rändav piir", ja selle kallal on töötanud mitmed inimesed, nii siin- kui sealpool suurt lompi. Raamat on 70 lehekülge paks ja selles on vähemalt sama palju luuletusi. Kuid nagu mainitud, on see „valimik", seega mitte ühe eestikeelse luulekogu ingliskeelne tõlge. Kaaneillustratsiooniks on jaapani abstraktne motiiv, raamat on heal paberil, trükitud USA-s, Washingtoni osariigis „Copper Canyon" trükikojas . . ."

„Ning kes selle tõlketöö siis ära tegi?"

„Nagu ma mainisin, sellega tegelesid mitmed inimesed. Esimese tõlke tegi Jaan Kaplinski ise, ta on ju filoloog ja valdab inglise keelt hästi, kuid arvatavasti luuletuskogude lõplikuks tõlkimiseks võõrasse keelde siiski ei piisa — see tõttu saatis ta oma luulekogud siia, ning ameeriklane Sam Hamill koos eestlanna Riina Tamm'ega silusid siis neid. Sam Hamill tegeles juba tema esimese ingliskeelse kogumikuga, mis ilmus 1985 ja mille tiitliks oli „The Sea in us all" — „Meri meis kõigis". See sai väga hea vastuvõtu ja arvustuse osaliseks. Kaplinski sai isegi nii tuntuks ja populaarseks, et talle pakuti kohta Kanada Talve-Olümpial Calgarys, kus ta peab oma luuletusi esitama sealse kultuuriprogrammi raames."

„Siis on ka lootust ta luuletuskogu siinsetes raamatupoodides müügil näha?"

„Raamatute äri on naljakas — tihti tuleb kaua kaupa oodata. Kuna luuletuskogude läbimüük ei ole kunagi eriti hoogne, siis vaevalt raamatupoed neid sisse ostavad — tuleb tellida. Raamatul on aadress ja hind peal, 9 USA dollarit, nii et seda võib posti teel saada. Vahel on saadetiste kohale tulemine väga aeglane, kuni 6 kuud. Sellepärast kui juhtub sealseid tuttavaid olema, kes paki bussile panevad, on väga hea — siis on saadetis paari päevaga käes."

„Kas arvad, et ingliskeelne versioon ka meie noori eesti luulet lugema paneb? Või ei ole sellest midagi kasu?"

„Minu kogemuste järgi need kes eesti luulet hindavad — nõndanimetatud luulelembesed — katsuvad seda originaal-keeles lugeda. Kuid nagu Metsaülikooliski kuulda, oli näiteks Kaplinski esimene ingliskeelne luulekogu noortele suureks abiks tema eestikeelse luule mõistmisel — sest nad kasutasid seda sõnaraamatuna. Ka seekord võib selline olukord tekkida."

„Ainult et nagu Sa ütlesid, ei ole see raamat ühegi luulekogu tõlge, vaid valimik. Et selle abil Kaplinski luulet tõlgendada, siis peaks igaühel terve Kaplinski looming käepärast olema ja siis peaks lugeja, kes sellega vaeva viitsib näha, neid ükshaaval teistest kogudest otsima?"

„Küllap see nii on. Võiksin veel lisada, et neli viimast luuletust ses kogus on Kaplinski poolt otsekohe inglise keeles luuletatud. Sam Hamill ütleb oma saatesõnas, et Kaplinski on „citizen of the world" — seda ei saa eesti keelde otseselt tõlkida, sest „maailmakodanik" öeldakse meil vastsündinud laste kohta. Ehk võiks seda tõlkida„ kõikide riikide kodanik" — eks näeme, mis arvustus sellest arvab."

Nii lõppes meie jutuajamine Jaan Kaplinski uue luuletuskogu kohta. Kui huvi tunnete, lugege ise — küllap see tuleb ka Eesti Majasse müügile.

ARVI

Ilmus valik armuvalu laule

Eelmise sajandi popimate laulude hulka kuulus hulk sentimentaalseid lugulaule, mida rahvas „põrguvalu laulude" eeskujul „armuvalu lauludeks" kutsus. See repertuaar on aga tänaseks peagu täiesti välja surnud, veel ainult mõnd üksikut vahel lauldakse. Nüüd on laiem valik armuvalu laule tehtud kättesaadavaks. Eraldi raamatuna on ilmunud „19 armuballaadi",

19 ARMUBALLAADI

Johanna Kranigi

lauluklades

Stockholm 1987

nii nagu neid selleaegses käekirjas on sisse kantud ühe Lehtse küla neiu, hilisema ajakirjaniku Jüri Remmelgase ema, neiupõlve nimega Johanna Kranigi laulukladedesse aastail 1897—1905.

Teos on kahekordselt ainulaadne. Esmalt olles elustanud unustusse vajunud lauluvara ja teiseks olles täpne reproduktsioon kunagiste külanoorte käsikirjalistest laulmikest.

Sisukorras leiame ballaadid: „Varssavi vaksali ees", „Õnnetu armastus", „Õnnetu mees", „Näki neiu", „Lillike", „Tujukas pruut", „Ehavalgel", „Margareta", „Surnuaial", „Petis noormees", „Õhtu ehal", „Eksitatud neiu", „Salme", „Neiu langemine", „Pauliine", „Kurblik lahkumine", „Ritter ja ta pruut", „Kurb saatus" ja „Neiu kurbtus".

Kogu on varustatud kommentaaride ja ingliskeelse kokkuvõttega Reino Sepalt, kes nende balladide üle pidas loengu tänavusel Balti Konverentsil Stokholmis. Raamat tuleb lendpostiga koju neile, kes saadavad tähitud kirjas kümme dollarit aadressile: Reino Sepp, Högholmsgränd 31, S-127 46 Skärholmen, Sweden.

Tähtede tähenduse mõistja

Ivar Ivask 60-aastane

17. detsembril sündis Riia linnas eesti soost luuletaja, rahvusvahelise kirjandusajakirja toimetaja, kunstnik ja kirjandusteadlane Ivar Ivask. Läti ühiskonna keskel sündinuna, seal koolis käinud ja lätlaste kultuurikeskkonnas üles kasvanud noorest on saanud tänapäevases välis-Eestis silmapaistev looja-isiksus, kes pole unustanud eesti kultuurile välismaal tähelepanu osutamast, kus see eales on võimalik olnud.

Internatsionaalset maailmale lähenemist süvendasid ülikooliaastad Saksamaal ja Austrias ning sellele järgnenud õppe- ja õppejõu aastad Ameerika Ühendriikides. Juba 1953. a. kaitses ta oma doktori väitekirja austria luuletaja Hugo von Hofmannstahli loomingu teemal.

USA's leidis ta professorina töökoha Northfieldis, millest ta on tuletanud oma luules familiaarse Põhjapõllu mõiste, kuid 1967. a. lahkus ta sealsest töökohast Oklahoma ülikooli uute keelte ja moodsa kirjanduse professoriks, saades seal ka internatsionaalse kirjandusajakirja „Books Abroad" toimetajaks, laiendades peagi ajakirja ulatust ja andes sellele sisule rohkem vastava nimetuse „World Literature Today", mis on Ivaskiga samaealisena osutanud enim tähelepanu maailma kirjandusele kui ükski teine. Ka eesti kirjanduse osa on nende aastatega olnud märkimisväärne ja sellejuures arvestamata kodumaise ja paguluse eraldatust. „Finno-ugric & Baltic Languages" toob järjekindlalt retsensioone eesti raamatuist.

Ivask on ajakirja toimetajana saanud laialdaselt tuntuks. Ta on algatanud ülikooli juures erikonverentse, olnud Neustadt'i auhinna organiseerimise juures ja on selle zhürii alaline esimees, kus on tähelepanu pööratud mitmeile kirjanikele, keda mõni aasta hiljem on uuesti vääristatud Nobeli auhinnaga. Nii on just Ivar Ivask olnud eelastmeks maailmakirjanduse suurmeestele tähelepanu osutamisel, mida Nobeli auhinna kaalutlemisel on arvestatud, jätmata ka Ivaskile tunnustust andmata.

Meile on Ivask siiski lähedasim luuletajana, kelle esikkogu pealkiri on mõneti osutanud iseloomulikuks ta hilisemale loomingule. „Tähtede tähendus" (1964); tähtedega on ta väljendanud oma luulerikkusi, kuigi viimaseil aastail on ta sama kirjutavat kätt kasutanud kunstnikuna, milliseid töid on ta kasutanud alul oma teoste illustratsioonidena, hiljem aga iseseisvate näituste korraldamisel. Nagu ta sõnakunstis tundliku, vibreeriva tunnetuse kaudu läheneb noorusmaale ja paljudele reisidele, nii on ta fotokunstnikuna säilitanud saadud muljeid ja joonistajana väljendanud imeõrna filigraanse joone kasutamisel loomingulist tunnetust, mis on väga lähedane ta luulele.

I. Ivaskilt on ilmunud luuletusi mitmes keeles. Eesti keeles kogud „Tähtede tähendus", „Päev astub kukesammul" (1966), „Ajaloo aiad" (1970), „Oktoober Oklahomas" (1973), „Verekiri" (1976), valikkogu „Elupuu" (1978), poeem „Verandaraamat" (1981), saksakeelne „Gespiegelte Erde" (1967) ja kolm õhemat ingliskeelsed värsikogu, neist viimasena tänavune „Baltic Elegies" WLT väljaandel.

Ivask on olnud reisimees, ta kontaktid Soomega, Hispaaniaga, Kreekaga jt. on jätnud muljeid ta loomingusse. Ta eneseotsingu lähimaks ankrupaigaks saigi Soome, kus ta kogenud shamanistlikku looduse mõistmist ja selle elurütmi. Loojana aga ütleb ta, et tunneb end kodus eesti keeles.

60-aastasena on ta järele jõudmas välis-eesti kirjanike keskmisele vanusele, kandes enesega rohkeid saavutusi eesti kultuurivaramusse.

HANNES OJA

Järvi-Tubina heliplaat tänavune parim

Rootsi ajaleht „Svenska Dagbladet" avaldas 27. nov. „Weekendi" erileheküljel Rootsi Fonogram-auhinnad 1987. a. parimate heliplaatide kohta. Esikohal on Neeme Järvi juhatusel sissemängitud heliplaat, kus Lundi üliõpilaslauljad esitavad „Reekviemi langenute mälestuseks" ja Göteborgi Sümfooniaorkester mängib Tubina 10. sümfoonia (BIS CD-297).

Ristikivi teose eest 60 rubla!

Tallinnast saadud andmeil toimus seal 30. oktoobril hiljuti asutatud Kultuurifondi esimene raamatuoksjon, et hankida fondile hambaraha.

Kõige kallimaks müüdud raamatuks osutus Karl Ristikivi romaan „Hingede öö". Selle eest maksti enampakkumisel tervelt 60 rubla.

Võrdluseks olgu mainitud, et tavalise romaani müügihind uudisteosena on kodumaal umbes kaks rubla.

Veelgi reaalsema võrdluse saame, kui võtame arvesse, et 60 rubla on Eestis keskmine kuupension, millest inimestel tuleb kuidagi elatuda.

Ristsõna nr. 1420

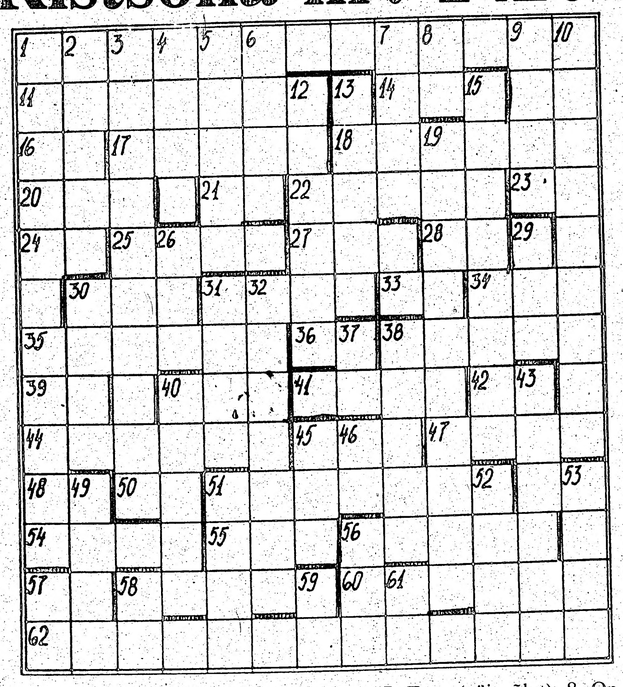

PÕIKREAD: 1. Tasuta töö-jõud, eriti kasutatud N. Liidus, 11. Kaebelaul, kurvatooniline luuletus või muusikapala, 14. Koht, paik, 16. Kaks kõrvutiasuvat tähte, 17. Värvitoon, 18. Kahe istmega jalgratas, 20. Liha liik, 21. Karikaturist Krusteni nimimärk, 22. Itaalia vana aadlisuguvõsa, 23. Eitav sõna inglise keeles, 24. Kaksikkonsonant, 25. Saak, hulk, 27. Kolmikkonsonant, 28. Ühe Kanada provintsi nime lühend, 30. Oskussõna ja mõiste pallimängudes, 31. Muudel, 33. Tema, 34. Rootsi mehenimi, 35. Majapidajanna, vanemas kõnekeeles, 36. Pikkuse mõõt, lüh., 38. Kanna ette, 39. Sidesõna, 40. . . . nawa — saar Jaapanis, 41. Laua kate, 42. Detsiliiter, lüh., 44. Linn Prantsusmaal, 45. Endine eesti ajakiri, 47. Karl XII-le saatuslik lahing Põhjasõjas, 54. Ablas, 55. Teatud taimede paljunemisvahend, 56. Tüdruk, 57. . . . ipso — väljend ladina keeles, 58. See, mida omatakse, 60. Nutma, murdes, 62. Eesti kõrgeim sõjaväelane, eesnimi ja nimi.

PÜSTREAD: 1. Soome kirjanduse suurteos, 2. Julge, vapper, 3. Neljakandiline, 4. . . . silm — ilutaim, 5. Eskimo lumeonn, 6. Piisk, 7. Tegu (näit. õlut), 8. On, ühes võõrkeeles, 9. Inglise endine välis- ja peaminister, 10. Ühe poliitilise partei liige USA-s, 12. Kõrgema seisuse liige minevikus, 13. Rõngassaar, 15. Tulevikus, lähemal ajal, 19. Aafrika ja Aasia suuremaid loomi, 26. Karu, 29. Endine raadiovabrik Eestis, 30. A. Saali teos, 31. Inglise mehe hüüdnimi, 32. Kahe või enama heli kooskõla muusikas, 37. Noot, 38. Enesel, 40. Sirgem, 43. Paneme juurde, 45. Siis kui, saksa keeles, 46. Sidesõna, 49. Hüüatus, 51. Olen sunnitud, 52. Avaus seinas, 53. Kõverjoon, 56. Kreeka täht, 57. Eitav sõna rootsi keeles, 59. Jah — vene keeles, 61. Kaks ,,suguluses'' olevat tähte, üks helitu, teine heliline.

RISTSÕNA NR. 1419
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Kristjan Raud, 7. Enn, 8. Nagasaki, 12. Uss, 13. El, 14. Soo, 15. Molekul, 17. Käru, 18. Aaria, 20. Si, 23. Ti, 24. Lp, 26. Kuramaa, 28. Karge 29. Siid.

PÜSTREAD: 1. Kontakt, 2. Ilge, 3. Auk, 4. Agu, 5. Dessert, 6. Enno, 9. Almus, 10. Aule, 11. Ikka, 16. Laga, 19. Iiri, 21. Ike, 22. Õrn, 24. La, 25. Pr, 27. AS.

Jõulukoosviibimine San Franciscos

Kohapealse eesti seltsi ja EELK S.F. Koguduse ühisel korraldusel läbiviidud traditsiooniline jõulukoosviibimine 13. detsembril pakkus ülimat naudingut Põhja-Kalifornia linnadest kokkutulnud eestlaspere.

Õp. Paul Maidre jõulukõnele järgnes ERKÜ S.F. esindaja Heino Jõgise tervitus ning rahvuspoliitiline sõnavõtt pühendatud jõulude mõttele. San Francisco Eesti Seltsi esimees Mati Otsmaa rääkis eesseisvast seltsi tegevuskavast ning tutvustas jõuluettekannetega esinenud noori. Dima Tzoumas laulis ,,Oh kuusepuu'' kahes keeles vanema õe Kristi Williamsi flöödi saatel. Toivo ja Anneli Rehemets ning Andris Renss esitasid laulu ,,Piparkoogid''. Lembit ja Ilmar Lepasaar-Beecher kandsid ette ühe humoreski. Siis Lembit esines viiuli- ja Ilmar klaverisologa. Äsja uuesti tegevust alustanud San Francisco Eesti Täienduskooli lastekoor esitas kolm laulu Malle Tzoumase juhtimisel. Jõuluvana osa mängis Valdek Parik, kelle suurest seljakotist jagati välja ligemale poolsada kingitust kohalviibinud headele eesti lastele.

Rikkaliku jõulutoitudega laua eest hoolitsesid prouad Laine Parik ja Ruth Sootaru S.F. Eesti Seltsi noorte abiga.

Samaaegselt jätkus ühes saali nurgas eelmisel pühapäeval alanud Käsitööringi jõululaat pr. Erna Tammaru juhtimisel. Kõige suurem nõudmine oli eestipäraste jõulutoitude järgi: verivorste müüdi üle saja naela, piparkooke peaaegu sama palju. Hans Hidreuse heeringate-kilude laua ees tuli inimestel sabas seista. Käsitööde ja kullasepatoodete vastu oli huvi väiksem, kuid ostjaid leidus kõikide esemeliikide jaoks. Jõululaadale töötas kaasa ligemale kolmkümmend kaasmaalast esemete tegijate, vahendajate või müüjatena. Esimest jõululaata Põhja-Kalifornias tuleb pidada igakülgselt õnnestunud ettevõtteks. Avaldati arvamisi, et sellest peaks kujunema traditsioon.

Armast

Tamara Sillamaa'd

mälestavad

VENNAD perekondadega Kanadas ja Eestis

Armast sõpra

Arend Liiholm'i

sündinud 6. detsembril 1921 Käsmus
surnud 20. detsembril 1987 Torontos

mälestavad

Mina olen ülestõusmine ja elu. . .

ENDLA ja HELMUT RÜDMIK
ja POJAD perekondadega

Head sõpra ja kalapüügikaaslast

Edward Saar't

mälestavad ja avaldavad kaastunnet abikaasa LEIDALE

ÜLO ja LINDA
MATTI
MARE ja HEINZ
ROODE

Leinateateid

Leedsis Inglismaal suri 24. mail Arnold Sauselg, sünd. 29. jaan. 1909 Rakveres.

Londonis Inglismaal suri 28. mail Leida Quinn (Aron) sünd. 17. jaan. 1909 Eestis.

Rootsis suri 19. juunil Magnus Paumees, sünd. 10. dets. 1901 Hiiumaal.

Stockholmis suri 6. juunil Anna Juurup, sünd. 9. jaan. 1914 Narvas.

Eskilstunas suri 12. juunil Alma Jaanberg, sünd. 3. apr. 1910 Naarootsis.

VAIMULIKUST PERSPEKTIIVIST

Tänapäeva inimene on Jumala välja surunud koolidest, igapäevasest elust. Ta on tundmatu isegi paljudes kirikutes. Kuid Ta elab! Ta on ülestõusnud! Ta on kogetav!

,,Jeesus ütles: Kes puudutas mind, sest ma tundsin väe enesest välja minevat!"

(Luuka 8:46).

HARRY ELLER, GRAFTON, ONT., K0K 2G0, CANADA

ROYAL LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
1213 BAYVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4G 2Z8

ESINDAJA

MAI SAARNA

Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

TORONTO BOARD OF EDUCATION
CONTINUING AND ADULT EDUCATION

Registreerimine talvisteks kursusteks

5. jaanuaril 1988 kell 6.00—9.00 p.l.
ja
6. jaanuaril 1988 kell 6.00—9.00 p.l.

Et Toronto elanikke valiku tegemisel abistada, siis avaldati kõik kursused ja asukohad 14. detsembriga algava nädala ajalehtedes.

Lähemaks informatsiooniks helistage Continuing and Adult Education Department tel. 591-8149.

VÕTKE OSA KURSUSEST JA ARENDAGE ENDID SELTALVEL

Finn Carpet Care

PUHASTAME

seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit ◦ auto sisemust ◦ kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.

◦ Scotchgard ◦
kodudes ◦ kontorites

225-1749

Pentti Peter

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201

AARDVARK
FLORIST
LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Lillede koju viimine.

Murray E. Newbigging
Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ◦ 489-8002

Armast

Johan

sündinud 4. jaanuar
surnud 17. detsem

Mälestame a
ja venda

Wal

lahkumise

Jeesus ütles talle: Mina
kes minu sisse usub, se

Ülal loitvate tähtede tag
on mu auline taevalik k
kus on lõpmata õndsus
Oh, mis rõõm, nüüd ol

Aasta jo

Ants Kullar

sündinud 9. 8. 19
surnud 30. 4. 1987 R

Edmund Kr

sündinud 17. 7. 1
surnud 31. 5. 1987 Au

Pundel Li

sündinud 18. 6. 1
surnud 12. 8. 1987 In

Mäle

Lahkunud sõpra, tu

Edwa

m

Armast

Johannes Suik'i

sündinud 4. jaanuaril 1904 Kõo vallas Viljandimaal
surnud 17. detsembril 1987 Bradfordis Inglismaal

mälestavad leinas

ABIKAASA ja POEG Torontos
TÜTAR perekonnaga Eestis

Mälestame armast abikaasat, isa, vanaisa ja venda

Walter Jääger'it

lahkumise aastapäeval, 29. detsembril 1986

Sügavas leinas

abikaasa ELISE
pojad —
WALTER perega
HELDUR perega
IVO perega
PETER perega
vend ERICH perega Kodu-Eestis

Jeesus ütles talle: Mina olen ülestõusmine ja elu,
kes minu sisse usub, see elab, ehk ta küll sureb.
Johannes 11:25

Ülal loitvate tähtede taga
on mu auline taevalik kodu,
kus on lõpmata õndsus ja rahu,
Oh, mis rõõm, nüüd olen ma seal.

Aasta jooksul manalasse varisenud kamraade

Ants Kullamäe
sündinud 9. 8. 1927
surnud 30. 4. 1987 Rootsis

Osvald Rüütel
sündinud 5. 7. 1927
surnud 29. 8. 1987 Kanadas

Edmund Krutop
sündinud 17. 7. 1927
surnud 31. 5. 1987 Austraalias

Alfred Meokas
sündinud 28. 1. 1927
surnud 10. 9. 1987 USA's

Pundel Liiv
sündinud 18. 6. 1927
surnud 12. 8. 1987 Inglismaal

Heino Vaga
sündinud 1927
surnud 4. 6. 1987 Inglismaal

Mälestab LENNUVÄEPOISTE KLUBI

Lahkunud sõpra, tublit eestlast

Edward Saar't

mälestavad kurbuses

ENNO VAHER perekonnaga
HÄRM KORE abikaasaga
ALBERT LUKK abikaasaga
JOHANNES SUMMA perekonnaga
PEETER MILLISTE
AVO POOM
ÜLO ISBERG
JAAN LEE

Igavikku lahkunud eestlaste väärikas mälestamine New Yorgis

Lõpulejõudev kirikuaasta kannab nimetust surnutepüha. See on vahetult jõulueelse aja algusele langev novembrikuu lõpu pühapäev, mis on pühendatud kõigile neile, kes on lõpetanud oma maise teerännaku. Käesoleval aastal langes see 22. novembrile. New Yorgi Eesti koguduse Lexington Ave. kirikus mälestati praost Rudolf Kiviranna poolt kõigepealt neid, kes lahkusid kümme aastat tagasi — aastal 1977. Õpetaja luges kirikukantslist 36 nime. Nende hulgas oli vanimaks lahkunuks Tartust pärinev Hans Saviste, kes veel hea tervise juures võis tähistada eelnenud aastal oma sajaastast sünnipäeva. Nimekirjas oli ka mitmeid laiemalt tuntud teenekaid eesti rahvusliku elu tegelasi, nagu seda olid Karl Viilu, dr. Johannes Sõrra, kol. ltn. Juhan Labidas, Arthur Ernits, August Priks j.t. Õpetaja jutlus oli rajatud kristliku usu ühele tähtsamale tõele, mis on väljenduse leidnud Jeesuselt ja Pauluselt ja mille läbi kinnitatakse meie usku sellesse, et meil on midagi rohkemat kui ainult maine, kaduv elu. Kristlastena meie usume veendunult, et Jumal kingib meile igavese elu, mida me tohime otsida ja südamega vastu võtta. Jutlusele järgnes nende mälestamine, kelle maise elu tee oli lõppenud 1987. aastal. Lahkujad olid: Walter Thalberg. Jaan Ülesoo, Endla Saar, Lilli Leppik, August Kärsna, Mare Sikka, Tiit Mäekask, Erich Koik, Hilja Elken, Magda Hillistfer, Salme Kolon, Karl Linnas, Mari Ellermets, Anna Marie Bock, August Okas, Alide Jaenes, Hans Costakis, Elvine Viik, Alide Puskar, Erika Roos, Aleksander Trautvag. Tõsise ja sügava päeva muusikalises osas esinesid eesti heliloominguga Koguduse Segakoor Meta Noorkuke juhatusel ja meie noorteperest võrsunud väljapaistvate võimetega tshellokunstnik Kristina Vaska. Algusliturgias olid kaastegevad Endel Ulp ja Rudolf Alari.

Vaatamata ebasoodsale väga külmale ja tuulsele ilmale, kui kirikulisi tulnud rohkesti kokku. Paljud kasutasid ka võimalust armulaule tulemiseks.

Vastavalt Eesti Kiriku traditsioonile loetakse kirikukantsleist aasta jooksul lahkunute nimed surnutepühal ja vana-aastaõhtu pühalikul jumalateenistusel.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

LAHKUS 24. DETSEMBRIL MINU SÜDAMLIK JA ABIVALMIS SÕBER

Edward Saar

Mälestab sügavas leinas ja südamlikus kaastundes abikaasa LEIDALE

AUGUST NÜÜD

Mälestame sügavas leinas

Irma Kaasik'ut

KARL ja SELMA
TOIVO ja ALICE
LEMMIKSOOD

Ootamatult lahkunud armast sõpra

Irma Kaasik'ut

mälestavad sügavas leinas

ASTA ja ARNOLD TILL perekonnaga

Ootamatult lahkus meie klubi lugupeetud liige

Irma Kaasik

Mälestavad leinas

HAMILTONI PENSIONÄRIDE KLUBI
LIIKMESKOND JA JUHATUS

Mälestame kurbuses ootamatult lahkunud koguduse asutajat liiget, endist naisringi esinaist ja kauaaegset liiget

Irma Kaasik'ut

ESIMENE EESTI EVANGEELIUMI LUTERIUSU KOGUDUS HAMILTONIS
NAISRINGI JUHATUS KOOS LIIKMETEGA
KOGUDUSE NÕUKOGU JA ÕPETAJA

Südamlik kaastunne ARNOLDILE tema abikaasa

Irma Kaasik'u

ootamatu lahkumise puhul

VILLI ja BENITA MULLASTE

LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA

Tamara Sillamaa

Neiuna KUUSKMAN

Sündinud 21. septembril 1915 Narvas
Surnud 21. detsembril 1987 Torontos

Leinavad kurbuses

ABIKAASA
SUGULASED Eestis ja Kanadas

Puhka, Jumal hoiab Sind!

ARMSAT ABIKAASAT JA ISA

Arend Liiholm'i

sündinud 6. detsembril 1921 Käsmus
surnud 20. detsembril 1987 Torontos

mälestavad sügavas leinas

VAIKE
ROBERT ja HELEN
õde HILJA Eestis

Ent nüüd jääb
usk, lootus, armastus,
need kolm;
aga suurim neist on armastus

LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA

Edward Saar

Sündinud 8. detsembril 1914 Kuressaares
Surnud 24. detsembril 1987 Torontos

Mälestab leinas

abikasa LEIDA

Ärasaatmine 31. detsembril kell 10 hommikul Murray E. Newbigging matusemajas

---

OOTAMATULT MANALASSE VARISENUD LUGUPEETUD
KAASMAALAST JA KAUAAEGSET JUHATUSELIIGET

Edward Saar't

mälestab leinas

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE KLUBI LIIKMESKOND

Armast perekonnasõpra

Oskar Saarela't

mälestavad leinas

A. ja V. JAAMUL
EVI ja MAI-LIIS

Armast perekonna tuttavat ja ristitütre isa

Arend Liiholm'i

mälestavad kurbuses ja avaldavad sügavat kaastunnet abikaasa Vaikele, Helenile ja Robertile.

LEO NIIHOLM perekonnaga
MAIE ILVES perekonnaga

Puhka rahus!

Armast sugulast

Arend Liiholm'i

mälestavad leinas

ELSI ja HEINO VÄLLIK perekonnaga
ALLAN, ALINE ja ELSA LIHOLM
AKSEL MÄGI

Relvavenda, endist juhatusliiget

Arend Liiholm'i

mälestab

SOOMEPOISTE KLUBI

Armast koduküla sõpra

Arend Liiholm'i

mälestavad kurbuses

IRMA perega
BRUNO ja JUTTA
ELLEN perega
EVI perega
HANS ja ROBERT Stokholmis
JAKOB perega Vancouveris

Kallist kauaaegset sõpra

Edward Saar't

mälestavad leinas

JENNY ja LEHO
ALLI ja ÄRNI

KIRIKU

TORONTO EMMANUE
EVANGEELNE KOGUD
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L
Tel. 477-6248

Teisip., 5. jaan. kell 11 ho
pensionäride ja vabade palve
olek.

Pühap., 10. jaan. kell
homm. ingliskeelne JUM
TEENISTUS. Köneleb
Laur. Soololaule. Lastekirik

Kell 2 p.l. pühapäev
lastele ja piiblikool täis
nuile. Kell 3 p.l. JUMALA
NISTUS. Köneleb Allan
Laulavad Leesmenti noored
Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

EELK TORONTO
VANA ANDRESE KOGU
383 Jarvis St., Toronto
Ont. M5B 2C7
Praost Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3
Tel. 624-6128 või 625-5
kirikus 923-5172
Organistid
Asta Mitt ja Lembit Aves
Koorijuht pr. Asta Ballst

Neljapäeval 31. dets. kell
VANA-AASTAÕHTU J
LATEENISTUS armulauag
list metsosopran Irene Loo
Reedel, 1. jaan. 1988 k
päeval UUSAASTA JUM
TEENISTUS. Solist sopra
Purje-Lepik.

Pühapäeval 3. jaan. jum
nistust ei ole. Pühapäeva
jaan. kell 2 p.l. KOLMEK
GAPÄEVA JUMALATE
TUS. LEERIÕPETUSE A

Pühapäeval, 17. jaan.
homm. pühapäevane JU
TEENISTUS.

Pühap., 24. jaan. kell
kiriku-kontsert. Esineb
Divina Lembit Av
juhatusel.

Pühap., 31. jaan. k
homm. pühapäevane JU
TEENISTUS.

Pühapäevakool iga ju
nistuse ajal. Leerieelsed
mikuse jumalateenistuse a

Segakoori harjutused es
viti kell 6.30 õ.

Koguduse kantselei o
neljapäeviti kella 10 hom
kella 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNET
teisipäeviti kella 6—8 õh
japäeviti kella 4—8 õhtu

Eestlaste poolt ec
M

Matusemaja on üle 1
sama perekonna pool
niseeritud avarad ruu
parkimiseruumi.

ROS
FUNER
T.L. MC
467 Sherbou

KIRIKUD

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Teisip., 5. jaan. kell 11 homm. pensionäride ja vabade palvekoosolek.

Pühap., 10. jaan. kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Soololaule. Lastekirik.

Kell 2 p.l. pühapäevakool lastele ja piiblikool täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulavad Leesmenti noored (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Praost Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organistid
Asta Mitt ja Lembit Avesson
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Neljapäeval 31. dets. kell 3 p.l. VANA-AASTAÕHTU JUMALATEENISTUS armulauaga. Solist metsosopran Irene Loosberg.

Reedel, 1. jaan. 1988 kell 12 päeval UUSAASTA JUMALATEENISTUS. Solist sopran Liina Purje-Lepik.

Pühapäeval 3. jaan. jumalateenistust ei ole. Pühapäeval, 10. jaan. kell 2 p.l. KOLMEKUNINGAPÄEVA JUMALATEENISTUS. LEERIÕPETUSE ALGUS.

Pühapäeval, 17. jaan. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühap., 24. jaan. kell 4 p.l. kiriku-kontsert. Esineb Musica Divina Lembit Avessoni juhatusel.

Pühap., 31. jaan. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäevakool iga jumalateenistuse ajal. Leerieelsed iga hommikuse jumalateenistuse ajal.

Segakoori harjutused esmaspäeviti kell 6.30 õ.

Koguduse kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 homm. kuni kella 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 4—8 õhtul.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Vana-aastaõhtu JUMALATEENISTUS 31. dets. kell 6 õ. Armulaud. Teenivad mõlemad õpetajad.

Uusaasta JUMALATEENISTUS 1. jaan. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo.

Pühapäeval, 3. jaan. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib õp. A. Taul.

Pühapäeval, 10. jaan. kohe pärast jumalateenistust KÜÜNLAPÄEV mitmekesise eeskavaga N. Lindi korraldusel. Kaastegevad solistid ja Cantate Domino. Kohv.

Laste mänguaeg alustab uuesti tegevust pärast jõuluvaheaega teisip., 12. jaan. kell 9.30 homm. —4 p.l. Lõunasöök lastele. Informatsiooniks pr. A. Reitav tel. 444-9090.

Õpetajatega kokkusaamine kokkuleppel telefoni teel. Regulaarsed kõnetunnid jälle alates 4. jaan.

Pühapäevakool alustab uuesti tegevust 10. jaan., samuti leerieelsed.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 3. jaan. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS Issanda lauaga. Teenib E. Saraoja.

Esmasp., 4. jaan. kell 7.30 õ. allianss-palvenädala algus.

Kolmap., 6. jaan. kell 7.30 õ. allianss-palvenädala palveteenistus.

Pühap., 10. jaan. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Toronto allianss-palvenädala JUMALATEENISTUSED:

Esmasp., 4. jaan. ja kolmap., 6. jaan. palvekoosolek kell 7.30 Vabakoguduse kirikus.

Teisip., 5. jaan kell 11 homm. ja laup., 9. jaan. kell 7.30 Emmanueli kirikus.

Neljap., 7. jaan. kell 11 homm. ja pühap., 10. jaan. kell 6 õ. lõpujumalateenistus Baptisti kirikus. Laulab ühiskoor.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T.L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TORONTO EESTI SEITSMENDA-PÄEVA ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Ave., Toronto
Broadview allmaaraudtee trammipeatuse vastas, hispaanlaste kiriklas.
Tel. 626-3417

JUMALATEENISTUS igal laupäeval kell 9.30 homm. ja kell 11 e.l. PIIBLIKOOLIGA. Kõik eestlased on kutsutud!

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
Tel. 429-7984
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Neljap. 31. dets. kl. 8.00 õ. PEREKONNAÕHTU, teelaud, kava. Kl. 11.00 õ. AASTAVAHETUSE PALVUS, V. Krabi, solist A. Kaups.

Reede 1. jaan. kl. 4.00 p.l. UUS-AASTA JUMALATEENISTUS, Issanda surma mälestamine, K. Raid, segakoor.

Pühapäeval, 3. jaan. kell 10 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Andreller.

Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Nõukogu liikmed tunnistavad. Solist M. Wilbiks.

Pühapäeval, 10. jaan. kell 10 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Andreller.

Kell 10.15 PÜHAPÄEVAKOOL täisvasvanuile ja noortele, kell 11 lastele.

Kell 11 JUMALATEENISTUS. Nõukogu liikmed tunnistavad. Meeskoor.

Kell 6 õ. KOLMEKUNINGAPÄEVA ÕHTU.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallinbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
M1N 2T6
Tel. 698-7977 või 766-7853
Kirikukantseleis tel. 921-9417

Vana-aastaõhtu JUMALATEENISTUS armulauaga on 31. dets. kell 4 p.l.

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID—NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416)688-9411,
õhtuti (416)834-0007

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ANDRES OLVET,
LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C.A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 Kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$63.—	$85.—
Poolaastas	$35.50	$46.—
Veerandaastas	$19.—	$25.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $117.—, poolaastas $63.50 ja veerandaastas $33.—
USA-s:
Aastas $121.—, poolaastas $65.— ja veerandaastas $34.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $147.—, poolaastas $78.— ja veerandaastas $42.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 75 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Kolmapäeval, 30. detsembril 1987 — Wednesday, December 30, 1987

Jõulutervitus Kanada eestlastelt

Aaspere, Karl ja Nastasia, Royal Beach, Ont.
Aavik, Aleks ja Endla, Williams Lake, B.C.
Antik Richard
Haarmann, H. ja U.
Hiis, H. perega
Jõgi, Kalju ja Astrid
Jõgi, Lembit ja Kristiina, Baltimore, Md.
Koppa, Arnold, Winnipeg, Man.
Leeman, Herta
Nassar, Asta
Onno, Leida ja Evald, Barrie, Ont.
Rannu, Vaike ja Erich
Toiger, Aino ja Alex
Tralla, Raimond ja Alli, Detroit, Mich.
Viirlaid, Arved perega
Winnipegi Eesti Selts „Side"

Sündmuste kalender

- *Neljapäeval, 31. dets. Admiral Hotellis Eesti Majandusklubi Kanadas Uusaasta Ball.*
- *Neljapäeval, 31. dets. kell 7 õ. Eesti Majas A/S Eesti Maja Torontos Uusaasta Vastuvõtu-Ball.*
- *Reedel, 1. jaanuaril Tartu College'is kella 12—3 p.l. EKL-i Uus-aasta alguse „Brunch".*
- *Pühapäeval, 10. jaanuaril kell 5 õ. Eesti Majas Rein Rannapi klaverikontsert EKK Kontsertbüroo korraldusel.*
- *Pühapäeval, 10. jaanuaril kell 13.30 Eesti Majas Harjumaalaste koosviibimine.*
- *Pühapäeval, 24. jaanuaril Eesti Majas Eesti Liit Kanadas korraldusel „40 aastat — Eestlased Kanadas.*

Jõulupuu Ehatares

Laupäval, 19. detsembril leidis Ehatares aset järjekordne *jõulupuu-tseremoonia, millest arvukalt (umbes 60 ümber) inimesi osa võttis. Meelelahutuse eest muretsesid pillimehed* August Tuvikene ja Toivo Kõhelik, *kuna tseremooniameistriks* (ja ka jõuluvanaks) oli Abistamiskomitee esimees A. Sepa. Imeilusaid laule esitas Õnne Laikve ja jõululauludega aitasid kõik kaasa. Kuna audientsis oli palju noorepoolseid, heledate lauluhäältega soomlannasid, siis esinesid need veidi hiljem ka oma jõululauludega.

Eestikeelsetest lauludest kõlasid „Läbi sahiseva lume", ning muidugi „Oh kuusepuu". Siis veel „Ma tulen taevast ülevalt", „Miks nii hilja õhtukellad", „Püha öö", — „Oh sa õnnistav" ja mõned veel, mis praegu meelde ei tule. Kõik laulsid, igaüks oma võimete kohaselt, ja olemine oli hubane. Kaasa aitas muidugi ka rikkalik külmlaud ning mõningad joogid — nii täis- kui poolkarsklaste tarvis. Ning nagu juba mainitud, jõuluvana andis igale midagi; nõudis küll salmi, kuid kui sellest asja ei saanud, andis muidu ka. Mõned muidugi, kel selleks vastavad hääled (nagu Õnne Laikve) pidid päris laulukesi laulma. Kinkide kätte andmisel tilises saatemuusikana kaasa Toivo Kõheliku klaver.

Jõulukuusk säras küünaldes ja rõõm oli kõigil südames.

ARVI

Nõukogude väed vasturünnakul

NEW DELHI (UPI) — Rohkem kui 50.000 nõukogude ja afgaani valitsusvägede sõdurit asusid rünnakule, et murda läbi vabadusvõitlejate piiramisrõngast Afganistani idaosas, kus Hosti linn ja kindlus on juba rohkem kui kuu aega umbes 18.000 „mässulise" poolt ümber piiratud. Vahepeal teravnesid mudzhahiidide rünnakud Kabuli piirkonnas, ilmselt otstarbega, et venelaste survet Hosti ruumis vähendada.

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.

Soovitage VABA EESTLAST oma sõpradele!

SAATKE OMA SÕPRADELE TASUTA NELI „V. E." PROOVINUMBRIT!

Proovinumbrite saaja nimi:

.....

Aadress: .....

.....

KUPONG SAATA AADRESSIL

VABA EESTLANE

120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

August Mälk surnud

Laupäeval, 19. detsembril suri Stockholmis 87-aastasena tuntud eesti kirjanik August Mälk. Kadunu oli juba pikemat aega haige. Tema abikaasa suri mõned aastad tagasi.

August Mälk oli juba Eesti Vabariigi ajal tuntud kirjanik, olles üks president Pätsu preemia-saajaid. Ta sai autasuks Tallinna lähedase „Lagle" talu. Kadunu põgenes koos perekonnaga 1944. aasta sügisel Rootsi ja on seal elanud sellest ajast saadik. Ka paguluses töötas ta edasi kirjanikuna. Tuntumaiks tema pagulasaegseist raamatuist on kaheosaline „Tee kaevule". Ta viimaseks avaldatud tööks jäi novellikogu „Viktoria". Kokku on tema sulest ilmunud kümneid romaane ja näidendeid.

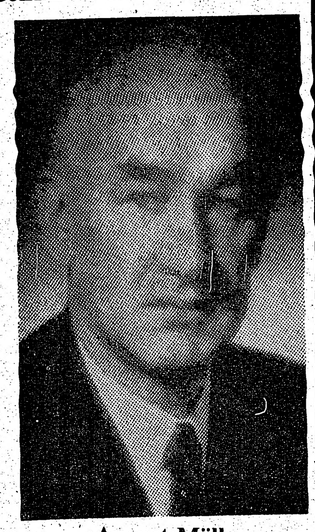

August Mälk

„Ameerika Hääle" raadiosaates tehti tema loomingu kohta pikem ülevaade 22. detsembril.

Araablased protestivad Israeli vastu

Pühapäeval, 27. detsembril marssis grupp araablasi ja neile kaasatundjaid Toronto Iisraeli konsulaadi ees, et protestida vägivalla vastu Gazas ja Jordani Läänekaldal. Teatavasti on toimunud seal rahutused juba 9. detsembrist saadik ning need on seni Iisraeli sõjajõudude poolt karmilt maha surutud. Seni on 21 palestiinlast rahutustel surma saanud.

Palestiinlaste eestkõneleja, Toronto Ülikooli professor Jim Graff protestis ka peaminister Mulroney äsjase sõnavõtu vastu, mil Mulroney rõhutas et tema ei mõista Iisraeli valitsust hukka, kuna neil ei olnud muud valikut.

Perekonnateateid

Meile teatatakse, et jõulukuul abielluvad Hong Kong'is Toronto Ülikooli eesti soost üliõpilane Indrek Järve ja Macao'st pärit lugupeetud hiina perekonnast Kitty Kuan. Noorpaar kavatseb oma elu rajada Torontos.

Segaeeskavaga kolmekuninga päeva pealelõuna

EELK Peetri koguduse nõukogu korraldab pühapäeval, 10. jaanuaril kohe jumalateenistuse järel (umbes kell 1.30 päeval) segaeeskavaga kolmekuningapäeva pealelõuna. Kavalises osas esinevad Ritmika noored võimlejad, Cantate Domino esineb lauluga, Martin Kiik esineb klaveril, saates ka soliste, alt Estra Väli-Toompuud, Arvo ja Monika Medri duetti, Tiina Kiik esineb akordionipaladega.

Pealelõuna toimub kohvilaus. Tuluõhtuna mõeldud sündmusel on korraldatud rohkete söödavate võitudega loterii.

Uue ajaloo-raamatu

(Algus lk. 1)

list, Meinhard Pihlat, kel oli palutud lugeda katke raamatu teksist — seda ta siis ka tegi, valides selleks põgenemiskirjelduse vangivagunist. Hiljem selgus, et „põgeneja" oli ka ise kohal — selleks oli TEVÜ esimees Ülo Tamre.

Järgmiseks andis Lembit Pihlberg ülevaate käsikirja „trükivalmis tegemisest", öeldes et ainult käsikirja trükikotta toomine ei tähenda veel, et see trükkida kõlbab. Seda on mitmed oma nahal tunda saanud — eriti ilmne oli see Lennuväepoiste raamatu käsikirjaga. „Võitlejate" käsikirjaga oli olukord parem, sest Pihlberg oli ise toimkonna liige ja oskas käsikirja vastavalt kohendada. Ka korrektuuri-lugemisega oli tegemist; selleks andis lahkesti abi pr. Ene Tamm. Ning siis saigi raamat valmis, väikese hilinemisega küll kuid parem hilja kui mitte iialgi.

Sõna võtsid veel EKN'u esimees Laas Leivat; EV. aupeakonsul Ilmar Heinsoo; „New Horizons" programmi administraator pr. Dowdall; raamatu-komitee liige, korrektor ja Keskarhiivi esindaja Enn Salurand; Tartu College'i arhiivi esindaja dr. Endel Aruja; autor, Eesti Päevade organiseerija ja globaalse eestluse ergutaja Robert Kreem ja veel mõned teised. Nad kõik kõnelesid väga elokventselt, kuid ruumipuuduse tõttu ei ole seekord võimalik nende sõnu ära tuua.

Siis pakuti veini, võileibu ja kohvi ning juteldi edasi-tagasi. Ka nende ridade kirjutaja sai ühe raamatukoopia, millest hiljem pikemalt.

ARVI

Nalja

„Taevaisa, anna mulle raha, et võiksin osta elevandi," luges väike poiss oma õhtupalvet.

Vanaisa kuulis ja küsis: „Ja mis sa siis elevandiga peale hakkad sid?"

Poiss: „Ega ma elevanti ei tahagi, ma tahan raha."

Uue Aasta Ennustus

Meie lugeja B. L. saadab järgmise läkituse 1988. aastaks: „Kui tuhanded mustad pallid olid kadunud taevalaotusse, kajastus ühelt pooltühjalt pallilt ennustus: rahvaste jatkuv orjastamine! See on vastupidine mõne sõnavõtja lootustele suurte muudatuste toimumisest N. Liidus.

Sealse „uutmise" põhjustab mannetu majandus, kuid Lenini ideoloogia jääb muutmatuks. Seni tehtud ümberpaigutamised ja vallandused, eriti peale Matthias Rusk'i lendu, on ainult KGB võimu kindlustamine. Gorbatshov varustas end ainult uute näitlejatega Läänemaailma peibutamiseks, mida ta kavatseb 1988. aastal jatkata.

B. L.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

1., 2. ja 3. jaanuaril 1988
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

9. ja 10. jaanuaril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

16. ja 17. jaanuaril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

23. ja 24. jaanuaril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Saarlaste Küünlapäeva pidu

Esimene saarlaste kokkutulek 1955. aastal 4. veebruaril otsustati pidada küünlapäeva peo nime all.

Need peod on olnud enamuses osavõtult rohkearvulised ja on kujunenud saarlaste ühtekuuluvuse demonstratsiooniks.

Esimeselt küünlapäeva peolt saadeti tervitus kodu-saarlastele, kutsudes neid üles vastu pidama kõikidele raskustele, kuni vägivald annab maad tõele ja õigusele.

Tuleme järjekordselt traditsioonilisele kujunenud küünlapäeva peole, mis peetakse Toronto Eesti Majas laupäeval 6. veebruaril 1988, algusega kell 6 õhtul. Tuleme kinnitama, et tahame teha omalt poolt kõik mis meil võimalik, et neile varsti vabaduse päev saabuks.

Laudade kinnipanemiseks ja piletite eelmüügiks palume pöörduda pr. Hilda Härmi poole, Eesti Abistamiskomitee äris, tel. 461-1344.

SAARLASTE ÜHING TORONTOS